

๒๗๕.๙๙๙

๐.๐๐๐

๐.๐๐

ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางการแก้ไข ตามทัศนะผู้บริหาร
และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 11

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธีรพงศ์ ธงภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๗๕.๙๙๙

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิลัง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติมา ปรีดีดิลัง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่ ๑๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณา และความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา ปรีดีดีลภ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนาพาณิชย์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริ เจริญวัย อาจารย์ ดร.พิชัย ละแมนชัย อาจารย์ ดร.วดาภรณ์ พูลผลอำนาย อาจารย์นิภา มานะศิลป์ และ อาจารย์วงชัย ชนะชัย ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับความกรุณาจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ อำนวยการความสะดวก ในการเก็บข้อมูล ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่งด้วย

ด้านสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้รับความอนุเคราะห์ จาก อาจารย์สุธี จันทศร เจ้าหน้าที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ให้ความอนุเคราะห์ในการแนะนำ ให้คำปรึกษาจนสามารถดำเนินการได้

นอกจากนี้ยังมีบุคคลและหน่วยงานอื่น ๆ อีกที่ผู้วิจัยไม่สามารถระบุชื่อในที่นี้ได้ ต่างก็มีส่วนช่วยสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ล้วนแต่เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและคุณประโยชน์ที่อาจจะพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาจนสำเร็จทุกประการ

ธีรพงศ์ ธงภักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายและประเภทของเงินบำรุงการศึกษา.....	7
ขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหาร.....	9
ขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของเจ้าหน้าที่การเงิน.....	11
สภาพปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา.....	12
แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
สมมติฐานการวิจัย.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	28
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การจัดกระทำกับข้อมูล.....	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา และแนวทางแก้ไขของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	76
การดำเนินการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	84
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	84
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	90
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	107

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรจำแนกตามจังหวัด ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน.....	26
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน.....	27
3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมา.....	31
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11.....	33
5 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่การเงินด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน.....	34
6 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่การเงินด้านการรับเงิน.....	36
7 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่การเงินด้านการจ่ายเงิน.....	38
8 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่การเงินด้านการเก็บรักษาเงิน.....	40
9 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและ เจ้าหน้าที่การเงินด้านการตรวจสอบเงิน.....	42
10 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน.....	44
11 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการรับเงิน.....	47
12 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการจ่ายเงิน.....	49
13 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการเก็บรักษาเงิน.....	51
14 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการตรวจสอบเงิน.....	53
15 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	55
16 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน.....	56

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนด้านการรับเงิน.....	59
18 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนด้านการจ่ายเงิน.....	61
19 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนด้านการเก็บรักษาเงิน.....	63
20 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนด้านการตรวจสอบเงิน.....	65
21 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนโดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	67
22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่การเงิน เกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา.....	68
23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	69
24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่.....	70
25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาระหว่าง เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางกับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่....	71
26 แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานราชการหรืองานธุรกิจเอกชน ต้องอาศัยทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ในบรรดาทรัพยากรเหล่านี้ เงิน หรืองบประมาณ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอันหนึ่งที่ทุกหน่วยงานจะขาดไม่ได้ เพราะถ้าขาดเงินจะทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นคน วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีและการจัดการ (ประเทือง ประวาลย์ทิพย์. 2537 : 1) องค์การใดมีความพร้อมทางด้านการเงิน และมีการบริหารหรือการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ จะทำให้หน่วยงานนั้นประสบผลสำเร็จในการบริหารงานในทุกด้าน

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่เงินเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารงานโรงเรียน เพราะเงินจะเป็นตัวช่วยกำหนดและส่งเสริมการพัฒนาหลายๆ ด้านให้ดำเนินไปได้เร็วขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และความพร้อมของบุคลากร จำเป็นต้องอาศัยเงินเป็นปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญ (กมล ธิโสภา. 2526 : 41 - 42) นอกจากนี้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 207 - 208) ยังกล่าวว่า งานการเงินเป็นงานด้านสนับสนุนการสอน และการบริหารงานด้านอื่นๆ ให้ดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ หากโรงเรียนมีความบกพร่องเรื่องการเงิน จะมีผลกระทบต่อการบริหารงานทุกอย่าง ดังนั้นการบริหารงานการเงิน จึงเป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ต้องเอาใจใส่ให้มากยิ่งขึ้น ในการบริหารการเงินนั้นต้องอาศัยกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติของทางราชการ เป็นแนวทางในการบริหารงาน เพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัว และจะทำให้งานบรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ปทุมพร วรจิตพิงค์. 2539 : 1) การปฏิบัติงานการเงินหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ ย่อมจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความผิดทางวินัยและทางแพ่งด้วย (อุทัย ธรรมเดโช. 2526 : 62)

การบริหารการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารเงินบำรุงการศึกษา ผู้บริหารต้องยึดและอาศัยกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและแนวปฏิบัติดังกล่าวมาแล้ว เนื่องจากกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ ประกอบกับปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้อัตราการเพิ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษามีมากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณโรงเรียน จำนวนนักเรียน บุคลากร และเงินบำรุงการศึกษา ทำให้ปริมาณงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมากขึ้นตามไปด้วย ปัญหานานับประการจึงตามมาอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งปัจจุบันนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต่างก็ตระหนักดีว่า จะทำอย่างไรจึงจะให้บุคลากรในหน่วยงานมีการใช้เงินอย่างคุ้มค่า

ประหยัด มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และที่สำคัญที่สุดคือ ไม่ผิดกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน

ในการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการนั้น มีภารกิจหลักที่ต้องดำเนินการอยู่ 5 ประการ คือ การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจสอบเงิน การปฏิบัติภารกิจดังกล่าวนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับคำสั่ง กฎหมาย ระเบียบแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ ซึ่งคำสั่ง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติดังกล่าว มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เรื่อย ๆ

ระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเงินบำรุงการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2534 (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 1) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2520 (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 13) และระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. 2520 (กรมบัญชีกลาง. ม.ป.ป. : 54) ซึ่งระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดรายละเอียดพร้อมแนวทาง และขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจสอบเงิน ให้โรงเรียนปฏิบัติตามอย่างชัดเจนอยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงิน มักประสบปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ๆ ซึ่งปัญหา อุปสรรค ดังกล่าวมักจะพบอยู่ตามโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ยังมักปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ระบุว่า นายชุมพล ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่าในปี พ.ศ. 2540 สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ได้ออกตรวจบัญชีในหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั่วประเทศ พบว่า ที่มีปัญหามากคือ ด้านการเงิน การบัญชี เพราะมีเงินขาดบัญชี หรือไม่มีเงินสด ให้ตรวจนับ การจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการจ่าย มีการแก้ไข รายการรับเงินในใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ในเอกสารตัวอย่างข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการเงิน ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และหน่วยตรวจสอบภายในกรมสามัญศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2536 – 2537 (หน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา.ม.ป.ป. : 1 – 18) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารการเงิน ที่สำคัญพอสรุปได้หลายประการ เช่น โรงเรียนรับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จรับเงิน มีการจ่ายเงินผิดประเภท การจ่ายเงินเป็นเช็คไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เอกสารหลักฐานในการจ่ายเงินบำรุงการศึกษา ไม่สมบูรณ์ มีการเก็บรักษาเงินสดไว้ในตู้เหล็กโดยไม่ผ่านระบบบัญชีของโรงเรียน เก็บรักษาเงินบำรุงการศึกษาเป็นเงินสดไว้ในมือเกินอำนาจเก็บรักษา ไม่มีการตรวจสอบการรับ จ่ายเงินบำรุงการศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน เป็นต้น

นิภา มานะศิลป์ (2540) ศึกษาในเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศงานการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ให้แก่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ส่วนใหญ่ก็มักจะประสบปัญหาเหมือนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป กล่าวคือด้านเจ้าหน้าที่การเงิน ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เนื่องจากขาดการฝึกอบรม หรือขาดการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ไม่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่การเงินมีน้อยและยังรับผิดชอบงานหลายอย่าง ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติของทางราชการ ด้านผู้บริหารโรงเรียนขาดการเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงิน การบัญชีอย่างจริงจัง ให้อำนาจ และไว้วางใจเจ้าหน้าที่การเงินมากเกินไป โรงเรียนไม่มีแผน ในการใช้เงินอย่างชัดเจน เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ได้เคยมีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุง การศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 และเขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการบริหารการเงินจริง แต่สภาพปัญหาอาจจะแตกต่างกันบ้าง พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาไว้ด้วย แต่สภาพปัญหาดังกล่าวยังมีอยู่ นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยตามแหล่งต่าง ๆ ที่ผ่านมายังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การบริหารเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา และแนวทางแก้ไข ตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 เพื่อทราบสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเงิน บำรุงการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 และเขตการศึกษา อื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การจัดทำแผนการใช้เงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจสอบเงิน ตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในแต่ละด้าน ของ โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบปัญหาการบริหารเงิน อันจะเป็นประโยชน์ต่อ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ใน การที่จะพัฒนาปรับปรุงการบริหารเงินบำรุงการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทุกแห่ง ได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้องอันเป็นการช่วยให้การบริหารเงิน บำรุงศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น
3. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้รับทราบและจะช่วย ส่งเสริมสนับสนุนให้งานบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเฉพาะเรื่อง การจัดทำแผนการใช้เงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจสอบเงิน ตาม ทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 เฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 198 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 198 คน และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน 198 คน รวมทั้งสิ้น 396 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มจากกลุ่มประชากรในข้อ 1 ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้จังหวัดและขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 132 คน และเจ้าหน้าที่การเงิน 132 คน รวมทั้งสิ้น 264 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 สถานภาพตามตำแหน่ง จำแนกเป็น

4.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

4.1.1.2 เจ้าหน้าที่การเงิน

4.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

4.1.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

4.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ทัศนะของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงิน ที่มีต่อปัญหา การบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไขปัญหา ในเรื่อง

4.2.1 การจัดทำแผนการใช้เงิน

4.2.2 การรับเงิน

4.2.3 การจ่ายเงิน

4.2.4 การเก็บรักษาเงิน

4.2.5 การตรวจสอบเงิน

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในปีการศึกษา 2540 พบข้อมูลที่เป็นข้อจำกัดดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน ทุกโรงเรียนเปิดสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่มีการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาจากนักเรียน
 2. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง บางแห่งเพิ่งจะเปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ต้องชำระเงินบำรุงการศึกษาเพียง 20-30 คน ในจำนวนนี้ โรงเรียนบางแห่งไม่เรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา แต่โรงเรียนจะจัดหาทุนให้นักเรียนได้เรียนฟรี
- ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่เปิดสอนไม่ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยจึงไม่นำมาเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เงินบำรุงการศึกษา หมายถึง เงินที่โรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียนในรายการค่าระเบียน การและใบสมัคร ค่าสมัครสอบเข้าเรียน ค่าขึ้นทะเบียนนักเรียน ค่าบำรุงสุขภาพ ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าภาคปฏิบัติหรือวัสดุฝึก ค่าลงทะเบียนรายวิชา ค่าปรับลงทะเบียนซ้ำ ค่าสอบแก้ตัว ค่าออกใบรับรองหรือใบรายงานอื่น ๆ ซึ่งเงินเหล่านี้จัดว่าเป็นเงินนอกงบประมาณ
2. การบริหารเงินบำรุงการศึกษา หมายถึง การดำเนินการ หรือการจัดการเกี่ยวกับเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนใน 5 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 การจัดทำแผนการใช้เงิน หมายถึง การคาดคะเนหรือประมาณการ จำนวนเงิน บำรุงการศึกษาที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละปี การกำหนดสัดส่วนการใช้เงิน การพิจารณางานและโครงการ ของฝ่ายและหมวดวิชา ที่เสนอมาแต่ละปี การพิจารณาจัดสรรเงินให้กับฝ่ายและหมวดวิชา เพื่อใช้ในกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
 - 2.2 การรับเงิน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่การเงินหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการ รับเงินพร้อมทั้งออกหลักฐานเกี่ยวกับการรับเงิน ค่าระเบียนการและใบสมัคร ค่าสมัครเข้าเรียน ค่าขึ้นทะเบียนนักเรียน ค่าบำรุงสุขภาพ ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าภาคปฏิบัติหรือวัสดุฝึก ค่าลงทะเบียน รายวิชา ค่าปรับลงทะเบียนซ้ำ ค่าออกใบ ร.บ. และค่าสอบแก้ตัวจากนักเรียน
 - 2.3 การจ่ายเงิน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่การเงินหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเกี่ยวกับการนำเงินบำรุงการศึกษา ไปจัดซื้อ จัดจ้าง ชำระหนี้หรือก่อหนี้ผูกพัน การยืมเงินบำรุง การศึกษาสำรองจ่ายไปราชการ ตามแผนงานและโครงการ ของฝ่าย งาน และหมวดวิชาต่าง ๆ โดยจัดทำหลักฐาน เอกสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินทุกครั้ง
 - 2.4 การเก็บรักษาเงิน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่การเงิน คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเกี่ยวกับเงินบำรุงการศึกษา ที่โรงเรียนได้รับในแต่ละวัน เก็บรักษาไว้ตามอำนาจการเก็บรักษาและการนำเงินบำรุงการศึกษาที่เกินอำนาจนำฝากคลังอำเภอ คลังจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด หรือธนาคาร ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

2.5 การตรวจสอบเงิน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่การเงิน ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการตรวจสอบเงินของโรงเรียน คณะกรรมการตรวจสอบภายในของจังหวัด หรือเจ้าหน้าที่จากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ดำเนินการเกี่ยวกับ การควบคุม ดูแล และตรวจสอบการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา ให้ถูกต้องตามแผนการใช้จ่ายเงิน และถูกต้องตามระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการ

3. ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา หมายถึง อุปสรรค ข้อขัดข้อง ที่ทำให้การบริหารเงินบำรุงการศึกษา ในด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจสอบเงิน ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้

4. แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา หมายถึง ข้อเสนอแนะอันเป็นแนวทางในการดำเนินการ หรือวิธีการในการที่จะป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาที่เกิดขึ้นให้หมดไป หรือลดน้อยลง

5. ทักษะ หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ของผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน ที่มีต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ทางราชการกำหนดไว้ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

7. เจ้าหน้าที่การเงิน หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้บริหาร โรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน หรือหัวหน้างานการเงิน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

8. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 (ยกเว้นโรงเรียนที่เริ่มเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4)ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 198 โรงเรียน โดยแบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 2 ขนาด ตามเกณฑ์มาตรฐานในการแบ่งขนาดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 2) โดยยึดถือจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้

8.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500 – 1,499 คน

8.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

9. เขตการศึกษา 11 หมายถึง การแบ่งพื้นที่ในการรับผิดชอบโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อความสะดวกในการควบคุม ดูแลประสิทธิภาพและคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารทั่วไป ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด โดยกำหนดพื้นที่ใน 5 จังหวัด ที่มีบริเวณอาณาเขตติดต่อกันเป็นแนวในการแบ่ง คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ภายใต้ขอบเขตของการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ก่อนที่จะทำการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า จากตำรา เอกสารเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติของทางราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเล่ม และได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการเงินและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ ในการบริหารโรงเรียนจนได้รับผลสำเร็จทุกด้าน เพื่อความสะดวกในการวิจัยและศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอหัวข้อที่ทำการวิจัยตามลำดับดังนี้

- ความหมายและประเภทของเงินบำรุงการศึกษา
- ขอบข่าย หน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหาร
- ขอบข่าย หน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของเจ้าหน้าที่การเงิน
- สภาพปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา
- แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- สมมติฐานการวิจัย

ความหมายและประเภทของเงินบำรุงการศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทุกแห่ง เป็นหน่วยงานที่อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐ มีหน้าที่และภารกิจหลัก คือการจัดและให้บริการทางด้านการศึกษาเล่าเรียนแก่เยาวชนในวัยเรียนในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละปีนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งจะต้องอาศัยเงิน หรือมีงบประมาณสนับสนุนมาเป็นปัจจัยหลักในการบริหารปีละจำนวนไม่น้อย งบประมาณหรือเงินเหล่านี้ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จะได้รับมาจากแหล่งต่างๆ หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นรายปี หรือเป็นเงินที่โรงเรียนจัดหา หรือเรียกเก็บจากนักเรียนโดยตรง เงินรายรับของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งคือ เงินบำรุงการศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งเงินที่มีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นอย่างมาก เพราะเงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ในแต่ละปี ไม่เพียงพอกับความต้องการในการบริหารงานของโรงเรียน เงินบำรุงการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนเงินงบประมาณแผ่นดิน ให้โรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารงานในโรงเรียนให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ภาวิณี กันต์สุขม. 2534 : 13)

เงินบำรุงการศึกษา หมายถึง เงินที่สถานศึกษาได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ เพื่อบำรุงศึกษานอกจากเงินงบประมาณรายจ่าย (วิสุทธิ์ศรี อาจจำนงค์. 2538 : 301) เงินที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์นั้น ส่วนใหญ่เป็นเงินที่โรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียน

เป็นค่าบำรุงการศึกษาและอื่นๆ ซึ่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2520 ข้อ 4 – 5 ได้ระบุให้โรงเรียนเรียกเก็บตามรายการต่าง ๆ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 14)

1. ค่าระเบียบการและใบสมัคร
2. ค่าสมัครเข้าเรียน
3. ค่าบำรุงการศึกษา (สำหรับสถานศึกษาที่ไม่ได้จัดการสอนในระบบหน่วยกิต)
4. ค่าขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน
5. ค่าบำรุงสุขภาพ หรือห้องพยาบาล
6. ค่าบำรุงห้องสมุด
7. ค่าภาคปฏิบัติหรือวัสดุ หรืออุปกรณ์การศึกษา
8. ค่าลงทะเบียนรายวิชา
9. ค่าปรับลงทะเบียนช้ากว่ากำหนด
10. ค่าออกใบรับรอง หรือใบรายงานต่าง ๆ
11. ค่าสอบแก้ตัว

การเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาตามรายการต่างๆข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้แต่ละโรงเรียนเลือกเรียกเก็บ ในอัตราที่เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น แต่จะต้องอยู่ในกรอบตามอัตราที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด หากจะเลือกเก็บในอัตราที่แตกต่างจากที่กำหนด จะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการก่อน นอกจากนี้ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ.2534 ข้อ 4 (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 1 - 2) ยังได้ให้ความหมายว่า เงินบำรุงการศึกษาให้หมายความรวมถึงเงินที่สถานศึกษาได้รับไว้เป็นกรณีพิเศษในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังนี้

1. เงินค่าบริการที่ได้รับจากการใช้อาคารสถานที่ หรือทรัพย์สินของทางราชการ
2. เงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์ หรือระบุวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน
3. เงินชดเชยเงินบำรุงการศึกษาที่จ่ายเป็นค่าน้ำประปา ไฟฟ้า จากผู้ใช้ร่วมกับ

สถานศึกษา

4. กำไรสะสมจากการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้สถานศึกษารับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตหรือจำหน่าย
5. เงินที่ได้รับจากการแสดง หรือจัดกิจกรรมในหลักสูตร หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. เงินที่โรงเรียนได้รับการจัดประชุม อบรม สัมมนาที่สถานศึกษาเป็นผู้จัด โดยใช้เงินบำรุงการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
7. เงินที่ได้รับจากการจัดบริการให้แก่นักเรียน นักศึกษา เช่น ค่าหอพัก การขายสมุด หนังสือและอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น
8. เงินที่ได้รับจากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้มาด้วยเงินบำรุงการศึกษา หรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้สถานศึกษา
9. เงินค่าปรับเนื่องจากการผิดสัญญา ที่ดำเนินการโดยเงินบำรุงการศึกษา

10. เงินผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินของโรงเรียน ที่ได้มาโดยเงินบำรุงการศึกษา เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ค่าปรับ ฯลฯ

11. เงินส่วนลดค่าใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ

12. เงินประกันของเสียหาย

13. เงินรายรับอื่นๆที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการนั้นมีเงินรายได้ที่สำคัญมาจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้จากรัฐบาล เป็นรายปี เรียกว่าเงินงบประมาณ อีกประเภทหนึ่งได้แก่เงินที่โรงเรียนจัดหา หรือได้รับไว้โดยตรงจากการจัดกิจกรรมต่างๆ การรับบริจาคจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น และเงินที่โรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียนเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆเป็นรายภาคเรียน เรียกว่าเงินบำรุงการศึกษา ในการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษานั้น กรมสามัญศึกษาให้อำนาจโรงเรียนเลือกเรียกเก็บได้ไม่เท่ากันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพทาง เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ

ขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหาร

ตามลักษณะโครงสร้างการบริหารของทุกหน่วยงาน กฎหมายได้กำหนดไว้ว่า แต่ละหน่วยงานต้องมีบุคคลหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อทำหน้าที่เป็น หัวหน้า หรือเป็นผู้บริหารของหน่วยงาน และมีชื่อเรียกเฉพาะตำแหน่งแตกต่างกันไปตามลักษณะของ หน่วยงาน ซึ่งบุคคลที่เป็นผู้บริหารจะมีอำนาจสูงสุดตามกฎหมายในการปกครอง บังคับบัญชา ตลอด ทั้งพิจารณาสั่งการใดๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ที่บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม เพื่อความชัดเจนใน การบริหารงานของผู้บริหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับสูงจึงได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ ของผู้บริหารไว้เป็นแนวทางในการบริหารงานแต่ละด้านให้ชัดเจนและครอบคลุมทุกด้าน เฉพาะในส่วน หน้าที่ความรับผิดชอบด้านการเงินนั้น สุรศักดิ์ นานานุกูล (2531 : 19 - 22) ได้กล่าวถึงบทบาทของ ผู้บริหารการเงินในการวางแผนและควบคุม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ตามกระบวนการวางแผนและ ควบคุม พอสรุปได้ดังนี้

1. การวางแผน ผู้บริหารต้องทำการคาดคะเน ดีความเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต และเหตุการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และภาวะแวดล้อมต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อองค์กร

2. การจัดข้อมูลและรายงาน ผู้บริหารต้องมีรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายใน และกิจกรรมภายนอกขององค์กรซึ่งเป็นข้อมูลที่ทันสมัย และเชื่อถือได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตและ ในอนาคตโดยเฉพาะข้อมูลทางการเงิน

3. การวิเคราะห์และการประเมินผล ผู้บริหารต้องนำข้อมูลและรายงานต่างๆ มาวิเคราะห์ และประเมินผล เพื่อที่จะหาแนวทางดำเนินการ

4. การควบคุมและปรับปรุงแก้ไข โดยการเริ่มตั้งแต่การวางระบบให้แน่ใจว่า ข้อมูลต่าง ๆ ขององค์กรเป็นข้อมูลที่ชี้ชัดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร และทรัพยากรที่มีอยู่ แล้วนำมาวางระบบ ควบคุมไว้ให้สามารถติดตามผลได้

5. การกำหนดผู้รับผิดชอบในทรัพยากร หากเป็นองค์กรขนาดใหญ่ผู้บริหารการเงินจะต้องคำนึงถึงภาระของฝ่ายบริหารที่จะต้องรับผิดชอบต่อผลการดำเนินการ และสามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดบุคคลรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถวัดประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรได้

6. การวางนโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนที่สำคัญของกิจการขนาดใหญ่ เพราะการวางแผนกลยุทธ์นั้นเป็นการแสวงหาโอกาสหรือหาปัญหาขององค์กรแล้วเลือกหรือหาโอกาสนั้นนำมาพิจารณาหาทางดำเนินการต่อไป

7. การประสานงาน การวางแผนและควบคุมของผู้บริหารทางด้านการเงินนั้น จะต้องมีการประสานงานกับทุกคน ทุกงานในองค์กรอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารจึงต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุก ๆ คน

โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐ ที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชา คอยวางแผน ควบคุม ดูแล ตรวจสอบการบริหารงานทุกอย่างในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบงานหลายด้านเช่นเดียวกันกับผู้บริหารหน่วยงานอื่นๆ เฉพาะในส่วนที่เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการเงินนั้น กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 40 – 41) ได้กำหนดขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ในเอกสารขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีหน้าที่ในการวางแผน ควบคุม ดูแล ตรวจสอบการรับ จ่ายเงินทุกประเภท การเก็บรักษาเงินสด เอกสารการเงิน การบัญชี และหลักทรัพย์ต่าง ๆ ไว้ในที่ปลอดภัย ตรวจสอบการทำหลักฐานการเงินให้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน จัดทำแผนการใช้เงิน วิเคราะห์ปรับปรุงการใช้ จ่ายเงินทุกประเภทให้เหมาะสม จัดสรรเงินบำรุงการศึกษาให้แก่ฝ่าย หมวดวิชา ตามแผนงานและโครงการที่เสนอมาชี้แจงข้อเท็จจริงของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือหน่วยตรวจสอบภายใน ควบคุม ดูแล ตรวจสอบการรับ-จ่ายเงินทุกประเภทให้ถูกต้องตามระเบียบ ดำเนินการขอตั้งงบประมาณประจำปี แล้วนำมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พิจารณา ควบคุม ดูแล ตรวจสอบการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินทุกประเภทให้ถูกต้องตามระเบียบ พัฒนาบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน โดยการฝึกอบรม นิเทศ ให้ความรู้เกี่ยวกับการเงินอยู่เสมอ วิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไขปัญหาการบริหารการเงินของโรงเรียน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้เงินตามแผนงาน และโครงการ เป็นต้น

จากขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารนั้นคือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดตามกฎหมาย ในการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทุกคน ภารกิจของผู้บริหารคือเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงาน แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหาร ก็คือเป็นผู้นำในการวางแผนการใช้เงิน แล้วคอยควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การใช้เงินและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินให้ถูกต้องตามแผนการใช้เงินและถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการ การที่จะให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างถูกต้องนั้น ผู้บริหารต้องมีการพัฒนา หรือให้ความรู้ทางด้านการเงิน แก่บุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอด้วย

ขอขยายหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของเจ้าหน้าที่การเงิน

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารเงินบำรุงการศึกษาอย่างดีนั้น ผลของความสำเร็จสำคัญส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการตั้งใจและเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับผิดชอบโดยตรง เจ้าหน้าที่การเงินต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับขอขยายหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองซึ่งขอขยายหน้าที่และความรับผิดชอบได้มีผู้กล่าวถึงพอสรุปได้ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2525 : 120) ได้กล่าวถึงพรรณนางานของข้าราชการครูในตำแหน่งครูการเงินและบัญชี เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องปฏิบัติ คือ งานงบประมาณและบัญชีทั่วไปของโรงเรียน การตรวจสอบหลักฐานการเงินและใบสำคัญคู่จ่าย การลงบัญชี การทำรายงานการเงินและบัญชี การรวบรวมข้อมูลการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี การทำหนังสือชี้แจงและโต้ตอบข้อทักท้วงด้านการเงิน การพิจารณา จัดสรรเงินให้ฝ่าย หมวดวิชา และสอนหรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนลักษณะงานที่ปฏิบัติคือ ตรวจสอบใบสำคัญคู่จ่าย ลงทะเบียนและเก็บเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีทุกประเภท ตรวจนับและรับจ่ายเงินสดทุกประเภท เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เงินสวัสดิการ เงินงบประมาณ เงินบำรุงการศึกษา หรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ การขออนุมัติเบิกเงินงบประมาณ การจัดทำบัญชีทุกประเภท การเขียนใบเสร็จรับเงิน การทำใบเบิกเงิน ใบนำส่งเงิน ทำฎีกาเบิกเงิน จัดทำงบเดือน รายงานการรับจ่ายเงิน และเป็นเจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของโรงเรียน

กนก จันทรขจร (ม.ป.ป. : 322 – 325) ได้กล่าวถึงขอขยายและบทบาทของเจ้าหน้าที่การเงินดังนี้

1. ช่วยในการวางแผน ทำแผนงาน โครงการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี
2. จัดทำหลักฐานการเงิน การบัญชี ทุกประเภทให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
3. เก็บรักษาเงินสด เอกสารการเงิน การบัญชีทุกประเภทให้ครบถ้วน ถูกต้อง และเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

4. ควบคุม ดูแล การใช้เงินของโรงเรียนทุกประเภทให้ถูกต้องตามระเบียบ
5. ดำเนินการเบิกจ่ายเงินทุกประเภท ให้ถูกต้องตามขั้นตอนของระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้สำหรับเงินแต่ละประเภท

6. วิเคราะห์รายรับรายจ่ายของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานและแสดงฐานะทางการเงินของโรงเรียนตามระยะเวลาที่กำหนด
8. ติดต่อประสานงานกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หน่วยตรวจสอบภายใน หรือคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ให้มาตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แต่ละแห่งได้จัดแบ่งขอขยายหน้าที่ ความรับผิดชอบด้านการเงินให้เจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติและรับผิดชอบในรายละเอียดไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมด้านต่าง ๆ และขนาดของโรงเรียน แต่ลักษณะขอขยายและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการเงินของเจ้าหน้าที่การเงินส่วนใหญ่พอสรุปได้ดังนี้

1. รับ จ่าย เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินบริจาค หรือเงินอื่นๆ
2. ควบคุมการ ดูแล การจ่ายเงินทุกประเภทให้ถูกต้องตามระเบียบ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินให้ถูกต้องตามระเบียบ
4. เบิกจ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินสวัสดิการต่างๆ
5. เรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาจากนักเรียน
6. จัดทำ เอกสาร หลักฐานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีทุกอย่างพร้อมรายงานผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระยะเวลาที่กำหนด
7. รายงานการรับ - จ่ายเงินทุกประเภทที่อยู่ในความครอบครองต่อผู้บริหารทุกระยะ
8. ควบคุม ดูแล ตรวจสอบและรายงานการใช้ใบเสร็จรับเงิน

จากข้อบ่งชี้หน้าที่ ความรับผิดชอบดังกล่าวข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่การเงินนั้นมีการกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ 2 ประการ คือ เป็นผู้ช่วยผู้บริหารทางด้านการเงิน โดยช่วยด้านการวางแผนการใช้เงิน การควบคุมดูแล ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและอีกภารกิจหนึ่งคือเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานโดยปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร เช่นการจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี และเอกสารการเงิน

สภาพปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

การบริหารการเงินเป็นงานที่ยุ่งยาก ซับซ้อน เพราะเป็นงานที่ต้องยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการและทุกโรงเรียนต้องยึดถือเป็นกรอบในการบริหารงานอย่างเคร่งครัด ถึงแม้กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติ ดังกล่าวจะกำหนดกรอบในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนเพียงใดก็ตาม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่ยังประสบปัญหา อุปสรรค ในการบริหารงานการเงิน การบัญชีอยู่มาก และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารการเงินจะปรากฏอยู่หลายลักษณะ และนับวันแต่จะขยายเพิ่มมากขึ้นตามภารกิจ จึงทำให้ผู้บริหารต้องประสบปัญหานานาประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำอย่างไรจึงจะทำให้การใช้ จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด ใช้เงินน้อยแต่ได้งานมาก ประหยัดเวลา ประหยัดแรงงาน และไม่ผิดระเบียบ (ประเทือง ประวาลทิพย์. 2537 : 2) ดังเช่นบุญคุ้ม ทุมม (2537 : 42) ได้กล่าวถึงปัญหาในการบริหารงานการเงิน พอสรุปได้ว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงินมีน้อย ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินไม่เข้าใจระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติอย่างชัดเจน โรงเรียน ไม่มีการตรวจสอบการเงินอย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานการเงินขาดการฝึกอบรมพัฒนาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยืน หงส์สูง (2528 : 12) ได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารงานการเงินว่า การปฏิบัติในการเก็บรักษาเงินไม่เป็นไปตามระเบียบ ยอดเงินบำรุงการศึกษาในทะเบียนคุมไม่ตรงกับยอดเงินคงเหลือที่มีอยู่จริง ยอดเงินบำรุงการศึกษาที่นำฝากจังหวัดไม่ตรงกับยอดเงินในบัญชี เป็นต้น

ปัญหาการบริหารการเงินดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาเท่านั้น ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ปัญหาการบริหารการเงินยังมีอยู่อีกมากและมักจะพบเห็นอยู่ตามโรงเรียนต่างๆ ทั่วไป เช่น จากรายงานตามเอกสารการตรวจสอบการเงินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและหน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 1 – 18) และจากการที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์

นายทองขาว โคตรโยธา (2541) ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนพบว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในด้านต่างๆ อีกมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้พอสรุปได้ตามลำดับดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน

การจัดทำแผนการใช้เงิน เป็นงานสำคัญของผู้บริหารทางการเงิน ที่จำเป็นต้องกระทำเพราะถ้าผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจโดยไม่มีการวางแผนทางการเงิน แม้กิจการนั้นจะมีผลกำไร ก็อาจจะประสบปัญหาทางการเงินได้ (ชนิตา จิตระนองรัตน์. 2538 : 63) การวางแผนการเงิน ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเกี่ยวกับธุรกิจในอนาคต การกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง วิธีการดำเนินงาน และการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดการพยากรณ์ทางการเงิน เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนธุรกิจ (สุมาลี จิระมิตร. 2539 : 35)

การจัดทำแผนการใช้เงินบำรุงการศึกษา เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าในแต่ละปี โรงเรียนจะได้รับเงินบำรุงการศึกษาจากนักเรียนจำนวนเท่าใด แล้วโรงเรียนก็จะนำเงินจำนวนนี้ไปจัดสรรให้กับฝ่าย หรือหมวดวิชาต่าง ๆ นำไปใช้จ่ายในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสรรเงินให้กับฝ่ายหรือหมวดวิชานั้น โรงเรียนจะต้องให้ฝ่าย หรือหมวดวิชาเขียนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่จะดำเนินการแล้วเสนอให้โรงเรียนพิจารณาอนุมัติก่อนจึงจะจัดสรรเงินให้ ในการจัดทำแผนการใช้เงินนี้ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (บุญคุ้ม ทุมม. 2537 : 43 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. 2529) ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบคือ การพิจารณาจัดตั้งงบประมาณรายจ่าย บางแผนงานตั้งไว้เกินความจำเป็น ทำให้มีเงินเหลือมาก การบริหารงบประมาณบางหมวดวิชาไม่ได้ดำเนินการตั้งแต่ต้นปี การควบคุมด้านการเงินไม่รัดกุม ทำให้มีเงินไม่พอใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม นอกจากนี้ทองขาว โคตรโยธา (2541) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ที่สำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

1. ครู – อาจารย์ ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนการใช้เงิน
 2. ยอดเงินบำรุงการศึกษาที่ได้รับจริงไม่ตรงตามจำนวนที่คาดการณ์ไว้
 3. ผู้บริหารโรงเรียนใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผนการใช้เงิน
 4. โรงเรียนมีการปรับปรุงแผนการใช้เงินอยู่บ่อยๆ ทำให้มีผลกระทบกับแผนการใช้เงินที่โรงเรียนตั้งไว้
 5. โรงเรียนบางแห่งกำหนดสัดส่วนการใช้เงินไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน
 6. ราคาพัสดุที่โรงเรียนจัดซื้อเพื่อใช้ในกิจกรรมตามแผนสูงกว่าราคาที่ตั้งไว้
 7. การจัดทำแผนการใช้เงินแต่ละปี หมวดวิชา หรือฝ่ายต่างๆ เสนอของงบประมาณมากเกินไป ทำให้เงินไม่เพียงพอ
 8. โรงเรียนขาดการวิเคราะห์แผนการใช้เงินจึงทำให้การวางแผนคลาดเคลื่อน
- จิตราภรณ์ ไยศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ พบปัญหาด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ที่สำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. โรงเรียนไม่สามารถเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
2. โรงเรียนไม่มีเงินจากแหล่งอื่นมาสนับสนุนเงินบำรุงการศึกษา ทำให้เงินไม่เพียงพอ
3. โรงเรียนไม่มีการวางแผนการใช้เงินระยะยาว
4. โรงเรียนไม่ได้กำหนดมาตรการในการควบคุมและติดตามการใช้เงิน

จากรายละเอียดและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การจัดทำแผนการใช้เงินเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารที่ต้องปฏิบัติร่วมกับบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้างาน หัวหน้าหมวดวิชา โดยเริ่มจากการที่ให้แก่ฝ่าย หรือหมวดวิชา ไปร่วมปรึกษาหารือ และวางแผนกับทีมงานก่อนแล้วเสนอโครงการเพื่อให้ฝ่ายบริหารพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งการดำเนินการจัดทำแผนการใช้เงินนี้ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานในการจัดทำแผนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนการใช้เงินที่ชัดเจน นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จะนำมาจัดทำแผนไม่เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียน

2. ปัญหาด้านการรับเงิน

เงินบำรุงการศึกษาที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้รับไว้ส่วนใหญ่ได้มาจากการเรียกเก็บจากนักเรียน เป็นค่าบำรุงการศึกษา หรือค่าลงทะเบียนเรียนรายวิชาในแต่ละภาคเรียน โดยการรับเงินนั้นให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2534 (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 3 - 5) และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2520 (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 14 - 16) ซึ่งสรุปได้ว่า ทุกครั้งที่มีการรับเงิน ให้สถานศึกษาออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระทุกครั้งที่มีการรับเงิน หากไม่สามารถที่จะออกใบเสร็จรับเงินได้ ให้ใช้หลักฐานการรับเงินตามแบบที่กรมบัญชีกลางกำหนด ส่วนใบเสร็จรับเงินให้ใช้ตามแบบของทางราชการและให้อยู่ในความควบคุมของกรมเจ้าสังกัดของสถานศึกษานั้น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ว่าการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษานั้น ได้กำหนดรายการและอัตราการเรียกเก็บไว้หลายอัตรา และให้สถานศึกษาเลือกเรียกเก็บตามความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นแล้วขออนุญาตจากอธิบดีเจ้าสังกัด หากต้องการเรียกเก็บนอกเหนือจากรายการและอัตราที่กำหนดไว้ให้ขออนุญาตจากอธิบดีเจ้าสังกัด โดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาให้เก็บเป็นภาคเรียนหรือเป็นรุ่น โดยให้สถานศึกษากำหนดระยะเวลาเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องประกาศให้นักเรียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วัน

ในการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินบางส่วนยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง และมีข้อบกพร่องอยู่มาก เช่น จากเอกสารตัวอย่างข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะทางด้านการเงินของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (หน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา. ม.ป.ป. 1 - 18) และจากการสัมภาษณ์ นายวงษ์ ชนะชัย (2541) ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา จังหวัดชัยภูมิ และเป็นกรรมการตรวจสอบภายในของจังหวัดชัยภูมิ ได้กล่าวถึงปัญหาด้านการรับเงินที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวรับผิดชอบงานการเงินหลายอย่าง
2. เจ้าหน้าที่การเงินรับเงินบำรุงการศึกษาแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน

3. เมื่อสิ้นปีงบประมาณแล้ว ไม่มีการรายงานการใช้ใบเสร็จรับเงินบำรุงการศึกษา
4. เจ้าหน้าที่การเงินเขียนใบเสร็จไม่ถูกต้อง
5. นักเรียนชำระเงินบำรุงการศึกษาไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด
6. นักเรียนมีสิทธิรับเงินบำรุงการศึกษา ส่งหนังสือรับรองการมีสิทธิขอรับเงินบำรุงการศึกษาให้โรงเรียนต้นสังกัดล่าช้า ทำให้การเบิกเงินจากหน่วยงานล่าช้าด้วย

7. เจ้าหน้าที่การเงินไม่สนใจศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการเพิ่มเติม โดยเฉพาะระเบียบ คำสั่ง ที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่

8. โรงเรียนขาดการเผยแพร่ ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึง

จากรายละเอียดและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การรับเงินบำรุงการศึกษาบุคลากรที่เกี่ยวข้องคือฝ่ายบริหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการร่วมพิจารณากำหนดรายการและอัตราการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาภายใต้กรอบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นหลัก แล้วนำไปให้เจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติ ในการปฏิบัติงานด้านการรับเงินของเจ้าหน้าที่นั้น ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่การเงินขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติหลายอย่าง ทำให้การปฏิบัติงานด้านการรับเงินไม่เต็มที่ จึงก่อให้เกิดปัญหาได้

3. ปัญหาด้านการจ่ายเงิน

เงินบำรุงการศึกษาทั้งหมดที่โรงเรียนได้รับไว้แล้ว ก่อนที่ฝ่ายหรือหมวดวิชาจะนำไปใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ตามแผนการใช้เงินของโรงเรียน หรือนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติของทางราชการอย่างเคร่งครัด ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2534 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ให้โรงเรียนนำไปใช้จ่าย หรือก่อนนี้ผูกพันได้เฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือกิจกรรมของสถานศึกษาที่เกิดประโยชน์ต่อการเรียนของนักเรียนเท่านั้น (กรมสามัญศึกษา. 2537 : 15) การจ่ายเงินบำรุงการศึกษาทุกครั้งต้องยึดและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการ ซึ่งวิสุทธิศรี อาจจำนงค์ (2538 : 307) ได้กล่าวว่ารายจ่ายที่สามารถจากเงินบำรุงการศึกษาได้ ได้แก่

1. รายจ่ายประเภทค่าจ้างชั่วคราว ที่ได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังแล้ว
2. รายจ่ายประเภทค่าตอบแทน วัสดุ และวัสดุ ยกเว้นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ
3. รายจ่ายประเภทค่าสาธารณูปโภค
4. รายจ่ายประเภทค่าครุภัณฑ์ ที่มีราคาไม่เกิน 60,000 บาท (ถ้าเกิน 60,000 บาท ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณก่อน)
5. รายจ่ายประเภทค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินไม่เกิน 120,000 บาท (ถ้าเกิน 120,000 บาท ให้ทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณ)
6. รายจ่ายอื่นๆ ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังแล้ว

สำหรับปัญหาการจ่ายเงิน จากการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา (หน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา. ม.ป.ป. : 3 - 5) และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบปัญหาที่สำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. ครู อาจารย์ ยืมเงินบำรุงการศึกษาแล้วไม่ส่งใช้เงินยืม หรือล้งไปยืมเมื่อครบกำหนดระยะเวลาส่งคืน
2. ผู้บริหารโรงเรียนอนุมัติให้บุคลากรยืมเงินบำรุงการศึกษาซ้ำซ้อน
3. การจ่ายเช็คจากธนาคารแทนเงินสดไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
4. การจัดทำเอกสารประกอบการขอเบิกจ่ายเงินบำรุงการศึกษาไม่ครบถ้วน
5. ใบสำคัญรับเงิน หรือใบเสร็จรับเงินที่นำมาประกอบการขอเบิก จ่ายเงินมีข้อความไม่สมบูรณ์ หรือไม่ถูกต้องตามแบบที่ทางราชการกำหนด
6. บางครั้งเงินบำรุงศึกษามีไม่พอจ่ายให้กับผู้มาขอเบิก
7. เจ้าหน้าที่การเงิน จ่ายเงินให้กับผู้มาขอเบิกโดยไม่มีหลักฐานการจ่าย

จากรายละเอียดและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจ่ายเงินบำรุงการศึกษา ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องหมั่นศึกษา หาความรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการ ให้ชัดเจน พร้อมเผยแพร่ให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทราบทั่วกัน และปัญหาด้านการจ่ายเงินที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงิน ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติงานการเงิน ไม่เข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการอย่างชัดเจน จึงประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน

4. ปัญหาด้านการเก็บรักษาเงิน

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2534 ข้อ 11 กรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษาเก็บรักษาเงินสดไว้ในมือ เพื่อสำรองจ่ายได้ภายในวงเงินที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง เงินที่เกินอำนาจเก็บรักษาให้นำฝากส่วนราชการเจ้าสังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานคลังอำเภอแล้วแต่กรณี หรือให้นำฝากธนาคารแห่งประเทศไทยหรือธนาคารพาณิชย์ที่กระทรวงการคลังเห็นชอบ วงเงินที่นำฝากธนาคารนั้นต้องไม่เกินวงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนด นอกจากนี้ การเก็บรักษาเงินโรงเรียน จะต้องดำเนินการตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. 2520 (กรมบัญชีกลาง. ม.ป.ป. : 60-62) พอสรุปได้ว่า การเก็บรักษาเงินนั้น โรงเรียนต้องจัดให้มีตู้নির্য สำหรับเก็บรักษาเงินสดที่อยู่ในอำนาจเก็บรักษา พร้อมกับแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน 1 ชุด เป็นผู้เก็บรักษาเงิน ส่วนวิธีการเก็บรักษาเงินมีวิธีการดังนี้

1. เจ้าหน้าที่การเงินต้องจัดทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันทุกวันที่มีการรับ จ่ายเงิน
2. เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการรับ จ่ายเงินในแต่ละวัน ให้เจ้าหน้าที่การเงินนำรายงานเงินคงเหลือประจำวันพร้อมเงินที่จะนำเก็บรักษา เสนอกรรมการตรวจสอบเงินตรวจสอบความถูกต้อง

3. นำสมุดรายงานเงินคงเหลือประจำวันพร้อมเงินสดที่จะนำเก็บรักษา ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากกรรมการและผู้บริหารรับทราบและลงนามแล้ว

4. นำเงินที่จะเก็บรักษาเข้าตู้নির্যায় ใส่กุญแจ ประทับตราค้ำให้เรียบร้อย

5. ในวันทำการแรกก่อนการนำเงินออกมาใช้จ่าย ให้ตรวจดูความเรียบร้อยของตู้নির্যায় ตราค้ำ ก่อนให้กรรมการเก็บรักษาเงินมอบเงินให้เจ้าหน้าที่การเงินนำไปใช้จ่าย

สำหรับปัญหาด้านการเก็บรักษาเงิน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่ามีปัญหาที่สำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่การเงิน เก็บรักษาเงินบำรุงการศึกษาไว้ในตู้নির্যায় โดยไม่ผ่านระบบบัญชีของโรงเรียน

2. โรงเรียนนำเงินบำรุงการศึกษาฝากธนาคารสูงกว่าวงเงินที่ได้รับอนุญาต ให้นำฝาก

3. นำเงินบำรุงการศึกษาฝากธนาคาร รวมในบัญชีเดียวกับเงินงบประมาณ

4. ไม่ได้จัดทำทะเบียนคุมเงินฝากธนาคาร ประเภทกระแสรายวันไว้เป็นหลักฐาน

5. โรงเรียนเก็บรักษาเงินสดไว้ในมือเกินอำนาจการเก็บรักษา

6. นำเงินประเภทอื่นมาเก็บรักษารวมกับเงินบำรุงการศึกษา

7. จำนวนเงินสดในมือตามอำนาจเก็บรักษามีน้อย ทำให้ไม่คล่องตัวในการบริหารงาน

ในโรงเรียน

8. ผู้บริหารสั่งจ่ายเงินนอกแผน ทำให้กระทบกับการใช้เงินตามแผน

9. ผู้บริหารมีภารกิจนอกโรงเรียนบ่อยๆ ทำให้การอนุมัติการจ่ายเงินล่าช้า

10. อำนาจเก็บรักษาเงินสดในมือมีน้อย บางครั้งเงินที่เก็บรักษาไว้ไม่พอจ่าย

จากรายละเอียดและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจ่ายเงินบำรุงการศึกษา ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงิน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต้องหมั่นศึกษาค้นคว้า ทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติของทางราชการ ให้ชัดเจน พร้อมเผยแพร่ให้บุคลากรในหน่วยงานได้รับทราบด้วย สำหรับปัญหาด้านการจ่ายเงินส่วนใหญ่ที่พบเกิดจากการที่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงินขาดความรอบคอบ และความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน บุคลากรผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจในระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินอย่างชัดเจน

5. ปัญหาด้านการตรวจสอบเงิน

เงินทุกประเภทที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีอยู่ในความ ครอบครองล้วนแต่เป็นเงินของทางราชการทั้งสิ้น โรงเรียนจึงไม่สามารถที่จะนำเงินไปใช้จ่ายได้ตามใจชอบ อมร รักษาสัตย์ (2538 : 8 – 9) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบเงินว่า เพื่อป้องกัน หรือควบคุมไม่ให้มีการนำเงินไปใช้จ่ายในทางที่ผิด โรงเรียนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หรือเงินบำรุงการศึกษา ว่าเป็นไปถูกต้องและคุ้มค่าเพียงใด ตลอดจนมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้างที่ทำให้ งานไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ นนทพล นิ่มสมบุญ (2538 : 45) ที่กล่าวว่าการจัดให้มีการตรวจสอบ จึงเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้คุณภาพของรายงานทางการเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ การประเมินผล การดำเนินงานขององค์กรดีขึ้น การตรวจสอบเงินนั้นจะเน้นให้โรงเรียน ดำเนินการตรวจสอบใน 2 เรื่อง คือการตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินและตรวจสอบความถูกต้อง

ของบัญชี ซึ่งการตรวจสอบใน 2 เรื่อง ดังกล่าว มังกร กาญจนาสาย (2520 : 122 - 125) ได้เสนอแนวทางดำเนินการไว้ ดังนี้

1. ให้ตรวจสอบรายงานเงินคงเหลือประจำวัน โดยนับเงินสดที่เหลือในแต่ละวัน ให้ตรงกับยอดตัวเลขที่แจ้งไว้ในรายงานเงินคงเหลือประจำวัน
2. ให้ตรวจสอบความถูกต้องของเงินฝากธนาคาร โดยดำเนินการอย่างน้อยเดือนละครั้ง โดยทำแบบเทียบยอดเงินฝากธนาคาร ให้ตรงกับยอดเงินฝากในบัญชีของโรงเรียน
3. ให้ตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภท โดยทำบทดลองและควรดำเนินการเมื่อสิ้นเดือนก่อนจะทำรายงานประจำเดือนถัดไป
4. ให้ตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อย โดยการรวมยอดบัญชีของบัญชีย่อย กับบัญชีแยกประเภททั่วไปซึ่งเป็นบัญชีคุมยอดของบัญชีย่อยนั้น

ระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. 2520 ข้อ 20 ได้กำหนดแนวปฏิบัติ ในการตรวจสอบเงินที่เจ้าหน้าที่จัดเก็บ และนำส่งเงินพร้อม กับหลักฐาน และรายการที่บันทึกไว้ในสมุดเงินสด หรือบัญชีฝากธนาคารว่าถูกต้อง หรือครบถ้วนหรือไม่ นอกจากนี้ โรงเรียนจะเน้นเฉพาะการตรวจสอบจำนวนเงินที่มีอยู่ว่าถูกต้องหรือไม่ สิ่งที่โรงเรียนจะต้องตรวจสอบอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องมีการตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินให้ดำเนินไปตามแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียน และให้ถูกต้องตามระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติของทางราชการด้วย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบปัญหาทางด้านการตรวจสอบเงินที่สำคัญ พอสรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการตรวจสอบเงิน ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการตรวจสอบเงินอย่างสม่ำเสมอ
2. โรงเรียนไม่มีการตรวจสอบจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่การเงินจัดเก็บและนำส่ง กับหลักฐานและรายการที่บันทึกไว้ในสมุดเงินสด
3. โรงเรียนไม่มีการตรวจสอบรายการรับ จ่ายเงิน เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการรับเงินในแต่ละวัน
4. โรงเรียนไม่จัดทำหลักฐานการรับ จ่ายเงิน และไม่ได้นำหลักฐานการจ่ายเงินหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นปัจจุบัน
5. โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเงินประจำวัน แต่ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งไม่ได้รับทราบคำสั่ง จึงไม่ได้ปฏิบัติงาน
6. เจ้าหน้าที่การเงิน หรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบเงินจากหน่วยงานภายนอก ไม่ได้เข้าตรวจสอบเงิน ตามโรงเรียนต่างๆอย่างสม่ำเสมอ ทุกปี
7. คณะกรรมการตรวจสอบเงินของโรงเรียน ไม่ได้ทำการตรวจสอบเงินอย่างจริงจัง เพียงแต่สอบถามจากผู้รับผิดชอบ แล้วลงลายมือชื่อในหลักฐานการตรวจสอบเท่านั้น
8. ผู้บริหารโรงเรียนขาดการเอาใจใส่ ในการตรวจสอบเงินอย่างจริงจัง
9. การใช้จ่ายเงินของโรงเรียน มักไม่เป็นตามแผนการใช้จ่ายเงินที่กำหนดไว้ เพราะมีการใช้จ่ายเงินนอกแผนอยู่เป็นประจำ

จากรายละเอียดและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การตรวจสอบเป็นมาตรการสำคัญที่ผู้บริหารจะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางการเงิน หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้ทำการทุจริตต่อหน้าที่ โดยนำเงินของทางราชการไปใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัว หรือนำเงินไปใช้จ่ายในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติการตรวจสอบเงินนั้น จะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในการปฏิบัติการตรวจสอบเงินนั้นพบปัญหาที่สำคัญเกิดจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการไม่ให้ความสนใจ หรือไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่

แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

จากการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาได้มีผู้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน

สุมาลี จิระมิตร (2539 : 135 – 136) ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารการเงินด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ดังนี้

1.1 ก่อนการจัดทำแผนการใช้เงิน หรือการจัดทำงบประมาณ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินต้องมีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา วิเคราะห์สถานะทางการเงิน ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต แล้วนำมากำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนินงาน

1.2 การกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงาน ให้กำหนดไว้เป็นระยะ เช่น 1 ปี , 3 ปี และ 5 ปี พร้อมคำนวณว่าเป้าหมายแต่ละระยะจะใช้วัสดุ อุปกรณ์มากน้อยเพียงใด

1.3 การจัดทำแผนหรืองบประมาณเงินสด ให้นำข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อมูลในการคำนวณด้วย ซึ่งการทำเช่นนี้จะทำให้ผู้บริหารทราบว่าถ้าต้องการให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนแล้วจะใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด

2. ด้านการรับเงิน

หน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. :1 – 2) ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไข ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยควบคุม ดูแล เอาใจใส่ และกำชับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ได้ยึดถือระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินบำรุงการศึกษาอย่างเคร่งครัด

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนต้องมอบหมายหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน ให้บุคลากรรับผิดชอบหลายคน พร้อมกำหนดขอบข่าย หน้าที่ความรับผิดชอบทางการเงินของแต่ละคนให้ชัดเจน

2.3 พยายามหลีกเลี่ยงการมอบหมายงานหลายอย่าง หรือมอบหมายงานซ้ำซ้อนให้เจ้าหน้าที่การเงินรับผิดชอบคนเดียวหลายงาน

2.4 โรงเรียนต้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานทางด้านการรับเงินให้ชัดเจน พร้อมแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

2.5 โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ

3. ด้านการจ่ายเงิน

กระทรวงการคลังได้ออกระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. 2520 (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 12) และได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

3.1 ผู้บริหารต้องควบคุม ดูแล ให้การจ่ายเงิน ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ แนวปฏิบัติ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่อนุญาตให้จ่ายได้ หรือการจ่ายเงินต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวง การคลัง และผู้มีอำนาจได้อนุมัติให้จ่ายได้

3.2 ก่อนการจ่ายเงินแต่ละครั้งต้องได้รับอนุมัติจากบุคคล ผู้มีอำนาจอนุมัติก่อนจึงจะ จ่ายได้ คือ

3.2.1 ส่วนราชการส่วนกลาง ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 6 หรือเทียบเท่า

3.2.2 หน่วยงานสังกัดส่วนกลางแต่มีสำนักงานอยู่ในส่วนภูมิภาค ต้องได้รับอนุมัติ จากหัวหน้าหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม

3.2.3 ส่วนราชการภูมิภาค ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการผู้เบิก

3.3 การอนุมัติให้จ่ายเงินตามข้อ 3.2 ผู้อนุมัติจะลงลายมือชื่ออนุมัติในหลักฐาน การจ่ายเงินทุกฉบับ หรือจะลงลายมือชื่ออนุมัติในบงกชหลักฐานการจ่ายก็ได้

3.4 การจ่ายเงินทุกครั้งเจ้าหน้าที่การเงินหรือผู้จ่ายเงินต้องมีหลักฐานการจ่ายเงินพร้อม บันทึกรายการจ่ายเงินในบัญชีเงินสด หรือหลักฐานต่างๆในวันที่จ่ายเงิน

3.5 ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินเรียกใบสำคัญรับเงิน ใบเสร็จรับเงิน หรือให้ผู้รับเงิน ลงชื่อในหลักฐานการจ่ายเงินไว้ก่อนที่จะมีการจ่ายเงิน

3.6 เมื่อสิ้นสุดเวลา รับ จ่ายเงิน ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดให้มีผู้ตรวจสอบรายการรับ จ่ายเงิน พร้อมบันทึกไว้ในบัญชีเงินสดหรือหลักฐานอื่นๆ กับหลักฐานการจ่ายเงินในแต่ละวันให้ตรงกัน

4. ด้านการเก็บรักษาเงิน

หน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 6 - 8) ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหาด้านการเก็บรักษาเงิน ดังนี้

4.1 ให้หัวหน้าหน่วยงาน ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และกำชับให้เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำ รายงานเงินคงเหลือประจำวัน พร้อมให้กรรมการลงลายมือชื่อกำกับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4.2 เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการรับ จ่ายเงินประจำวัน ให้หัวหน้าหน่วยงานนำเงินที่มีอยู่ พร้อมรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ส่งมอบให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงินตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนนำเงินบรรจุลงหีบห่อต่อหน้าคณะกรรมการแล้วใส่กุญแจ ประทับตราค้ำให้เรียบร้อย

4.3 ถ้าเงินที่จะนำเก็บรักษาไม่ตรงกับจำนวนที่แสดงไว้ในรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ให้คณะกรรมการบันทึกจำนวนเงินที่ขาดไว้แล้วลงลายมือชื่อกำกับในรายงานเงินคงเหลือประจำวัน พร้อมรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการผู้รับฝากทราบเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

4.4 ในวันทำการถัดไป หากหน่วยงานที่เป็นเจ้าของเงินมีความประสงค์ที่จะนำเงินที่ ฝากเก็บรักษาออกมาใช้จ่าย ให้กรรมการมอบหีบห่อให้หัวหน้าหน่วยงานพร้อมลงลายมือชื่อรับไว้ใน รายงานเงินคงเหลือประจำวัน

4.5 การเปิดตู้নিরภัย หรือเปิดหีบห่อ ให้กรรมการและผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบความเรียบร้อย หากอยู่ในสภาพปกติจึงเปิด หากไม่ปกติให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการผู้รับฝากทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เหมาะสม

4.6 ผู้บริหารโรงเรียนต้องหมั่นควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และกำกับให้เจ้าหน้าที่การเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการอย่างเคร่งครัด

5. ด้านการตรวจสอบเงิน

อนันต์ จินดารัตน์ และคนอื่นๆ (2535 : 717) ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงิน บำรุงการศึกษา ด้านการตรวจสอบที่สำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

5.1 ทุกวันทำการ ให้ทำการตรวจนับเงินสด หรือตรวจสอบความสมบูรณ์ของเอกสาร แทนตัวเงิน ให้ถูกต้องและตรงกับรายงานเงินคงเหลือประจำวันกับยอดเงินคงเหลือในสมุดเงินสดอย่าง สม่่าเสมอและเป็นปัจจุบัน พร้อมลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องด้วย

5.2 คอยควบคุม ดูแล ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินในทะเบียนคุมหลักฐานขอเบิกเงิน

5.3 ตรวจสอบรายการรับ จ่ายเงินในสมุดคู่มือเบิกเงินเพื่อจ่ายในราชการทุกครั้งที่มีการ เบิก จ่ายเงิน

5.4 ทุกวันสิ้นเดือนให้ผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ทำการตรวจสอบความ ถูกต้องของบัญชี เอกสาร หลักฐานต่างๆ

จากแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การแก้ไข ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องหมั่นศึกษา หาความรู้ แล้วทำความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติให้ชัดเจนอยู่เสมอ โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติที่มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ แล้วนำมาสู่การปฏิบัติอย่าง จริงจัง นอกจากนี้ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ในการควบคุม ดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทุกคนให้มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศิริพร จันทรพันธ์ (2531 : 73) ได้ศึกษากระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ตามทัศนะของผู้บริหารระดับปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัย พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการใช้เงินตลอดปี ทำให้เจ้าหน้าที่มีปริมาณงานมากกว่า ปกติ จนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันต่อเวลา ซึ่งสาเหตุเกิดจากการไม่เข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน เกี่ยวกับการขอใช้จ่ายเงินงบประมาณ การบริหารงานด้านการเงิน เป็นงานที่ละเอียดอ่อน ทั้งในด้าน ส่วนตัว และความถูกต้องของขั้นตอน การปฏิบัติงานต้องมีกฎเกณฑ์ หากผู้บริหารมีความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบวิธีการดังกล่าวแล้วจะไม่ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน

เจียร ทองนุ่น (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานธุรการ และการเงิน ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้บริหารและครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างาน

ธุรการและการเงินมีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานธุรการและการเงิน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยงยุทธ จิระกาล (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการด้านการเงินและบัญชีส่วนใหญ่เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย คำสั่งและแนวปฏิบัติของทางราชการ โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ จะประสบปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับฝ่าย หรือหมวดวิชาต่างๆ ส่งแผนหรือโครงการล่าช้า บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเขียนแผนงานหรือโครงการ เงินบำรุงการศึกษาเก็บไม่ได้ตามเป้าหมาย บุคลากรไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติในการยืมเงิน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินอย่างชัดเจน

วิไล ศรีธนากุล (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพของปัญหาในการปฏิบัติการตรวจสอบการเงินและการบัญชี ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ โดยมีกลุ่มประชากร คือ ผู้ตรวจสอบการเงิน และการบัญชีในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ทั้งหมดและกรมการฝึกหัดครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตรวจสอบการเงิน และการบัญชีส่วนใหญ่ปฏิบัติงานไม่เต็มที่เนื่องจากมีเวลาน้อย การมอบหมายงานไม่ชัดเจน ผู้ตรวจสอบขาดความรู้ ความเข้าใจในงานการเงินและบัญชี ด้านการจัดทำแผน การตรวจสอบขาดข้อมูลบางอย่าง ทำให้การตรวจสอบไม่เป็นไปตามแผน ด้านการดำเนินการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบตรวจไม่ครบทุกเรื่อง เพราะเจ้าหน้าที่มีน้อย บางคนขาดความรู้ในเรื่องการตรวจสอบ

ดุชนฎี ภาชนะพรรณ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาเงินบำรุงการศึกษาตามทัศนะผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินเห็นตรงกันว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นปัญหามากที่สุดในด้านนี้ คือ เงินบำรุงศึกษามีน้อย ด้านการรับและจ่ายเงิน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงินมีความเห็นแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนผู้ปฏิบัติงานการเงิน เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดทำบัญชีและการเก็บรักษาเงิน ด้านการควบคุมและตรวจสอบเงิน ด้านการบริหารบุคลากร ฝ่ายการเงิน ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงิน มีความเห็นตรงกันว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ภาวิณี กันต์สุ่ม (2534 : 184 – 185) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินมีความเห็นตรงกันว่า การบริหารเงินบำรุงการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมาก ดังนี้ การจัดทำแผนการใช้เงิน การควบคุมและตรวจสอบ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การรับเงิน และการจัดทำบัญชีการเงิน นอกจากนี้ ยังพบว่า ระดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจ่ายเงินบำรุงการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน

ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความเห็นวาระดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน และด้านการเก็บรักษาเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อัมพร เชาว์การ (2535 : 97) ได้ศึกษาปัญหาการจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามกระบวนการจัดสรรเงินงบประมาณตามกฎหมายเชิงเหตุผลใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากสามารถปฏิบัติงานตามแผนงานหลักของโรงเรียนทั้งสาม แผนงานหลักโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

บุญคุ้ม ทูมมู (2537 : 96) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานธุรการการเงินและพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมปัญหาการบริหารการเงินมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณารายข้อและพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า การที่โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรง ผู้ปฏิบัติงานทำงานไม่เต็มทีเพราะมีงานอื่นๆ มาก ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ และงบประมาณสนับสนุนล่าช้า ไม่เพียงพอมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

โกมล บัณฑิตเดช (2538 : 71) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหัวหน้าฝ่ายการเงินและพัสดุ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั่วประเทศ พบว่า ด้านทักษะการบริหารงานการเงินและพัสดุ หัวหน้าฝ่ายการเงินและพัสดุควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการจัดระบบการบริหารงบประมาณ การเงินและพัสดุในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ด้านความรู้เกี่ยวกับการเงินและพัสดุ ควรได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติงานการเงินและพัสดุที่จำเป็น ความสามารถในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานการเงิน และพัสดุแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ปนัดดา จรัสพิทยากุล (2538 : 84 – 85) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดโดยศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการสนับสนุน และด้านการดำเนินงานตรวจสอบ ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผลการศึกษาพบว่า ผู้บังคับบัญชาในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุและผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเห็นตรงกันว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ปทุมพร วรดิพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารเงินของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยศึกษาด้านการงบประมาณด้านการรับจ่าย และเก็บรักษาเงินด้านการบัญชีและด้านการตรวจสอบภายใน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานการเงินตามความเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมและรายด้าน ปรากฏว่า ความเห็นของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง ส่วนความเห็นของเจ้าหน้าที่การเงินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการบริหารการเงิน ตามความเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ความเห็นของผู้บริหาร คือ ด้านการบัญชี ด้านการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน

ด้านการงบประมาณ และด้านการตรวจสอบภายใน ส่วนความเห็นของเจ้าหน้าที่การเงิน คือ ด้านการบัญชี ด้านการงบประมาณ ด้านการตรวจสอบภายใน และด้านการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โบแมน (1994) ได้ศึกษาการบริหารการเงินเกี่ยวกับเรื่องการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนในเขตชนบทของรัฐบริติชโคลัมเบีย 7 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า การเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา โรงเรียนต้องคำนึงถึงนโยบายทางด้านการรับเงิน จ่ายเงิน นโยบายและแนวปฏิบัติในการเก็บเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนต้องสอดคล้องและสนองกิจกรรมตามหลักสูตร และการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาในอัตราที่เหมาะสมจะทำให้โรงเรียนมีเงินไว้ใช้จ่ายในกิจกรรมการเรียนการสอนเต็มที่ ตามความจำเป็น

วัทคิน (1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนด้าน การเงินของโรงเรียนประจำอำเภอ ในเมืองแพลทเบอร์ก รัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของงบประมาณด้านการศึกษาในเขตชนบท มีความจำเป็น เพราะจะเป็นแนวทางในการกำหนดรายจ่ายให้เหมาะสมรายได้ของโรงเรียน ความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากรายได้ และรายจ่ายไม่สมดุลกัน จะทำให้เสียหายต่อระบบการเงินของโรงเรียน

ชอย (1996) ได้ศึกษาการบริหารการเงินของสถานศึกษา ด้านสังคมศาสตร์สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนด้านสังคมศาสตร์ในระดับปริญญาโทและต่ำกว่า ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสภาการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ของอเมริกา (CSWE) ผลการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยร้อยละ 90 ของงบประมาณทั้งหมดในรอบปีถูกใช้ เป็นค่าตอบแทนให้กับบุคลากร สถานศึกษามีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงจำเป็นต้องลดจำนวนบุคลากรลง นอกจากนี้ สถานศึกษาต้องควบคุม ดูแลตรวจสอบการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นมาทดแทนของเดิม โดยดำเนินการให้รัดกุม ข้อจำกัดด้านงบประมาณจะส่งผลในทางลบต่อคุณภาพการศึกษา และการของงบประมาณมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านสังคมศาสตร์ ต้องทำเป็นโครงการเพื่อของงบประมาณในรอบปี

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา แตกต่างกัน
4. เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้เป็นวิธีดำเนินการวิจัย โดยผู้วิจัยมุ่งกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำนวนทั้งสิ้น 198 โรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียนดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 63 คน
1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 135 คน
รวมผู้บริหารโรงเรียนทั้งสิ้น	จำนวน 198 คน

1.2 เจ้าหน้าที่การเงิน

1.2.1 เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 63 คน
1.2.2 เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 135 คน
รวมเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งสิ้น	จำนวน 198 คน
รวมประชากรทั้งสิ้น	396 คน รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรจำแนกตามจังหวัด ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

จังหวัด	จำนวน โรงเรียน			จำนวน ผู้บริหาร			จำนวน จนท.การเงิน			รวม ทั้งสิ้น
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	รวม	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	รวม	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	รวม	
ชัยภูมิ	7	25	32	7	25	32	7	25	32	64
นครราชสีมา	23	31	54	23	31	54	23	31	54	108
บุรีรัมย์	15	19	34	15	19	34	15	19	34	68
สุรินทร์	8	27	35	8	27	35	8	27	35	70
ศรีสะเกษ	10	33	43	10	33	43	10	33	43	86
รวม	63	135	198	63	135	198	63	135	198	396

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตาราง สัดส่วนของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 132 คน และเจ้าหน้าที่การเงิน จำนวน 132 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 คน โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งใช้จังหวัด และขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม ได้จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดต่าง ๆ ดังนี้

1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 42 โรงเรียน

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 90 โรงเรียน

รวมโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 132 โรงเรียน

2. สุ่มกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ใช้จำนวนผู้บริหารจากโรงเรียนที่สุ่มได้โรงเรียนละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 42 คน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 90 คน

รวมผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 132 คน

3. สุ่มกลุ่มเจ้าหน้าที่การเงิน ใช้จำนวนเจ้าหน้าที่การเงินจากโรงเรียนที่สุ่มได้โรงเรียนละ 1 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ดังนี้

3.1 เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 42 คน

3.2 เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 90 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่การเงินทั้งสิ้น 132 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

จังหวัด	จำนวน โรงเรียน			จำนวน ผู้บริหาร			จำนวน จนท.การเงิน			รวม ทั้งสิ้น
	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	รวม	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	รวม	ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	รวม	
ชัยภูมิ	5	16	21	5	16	21	5	16	21	42
นครราชสีมา	15	21	36	15	21	36	15	21	36	72
บุรีรัมย์	10	13	23	10	13	23	10	13	23	46
สุรินทร์	5	18	23	5	18	23	5	18	23	46
ศรีสะเกษ	7	22	29	7	22	29	7	22	29	58
รวม	42	90	132	42	90	132	42	90	132	264

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้แนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มี 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Checklist) ซึ่งถามเกี่ยวกับตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พร้อมปลายเปิด มี 5 ระดับ คือ

- 1 หมายถึง ระดับปัญหา น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับปัญหา น้อย
- 3 หมายถึง ระดับปัญหา ปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับปัญหา มาก
- 5 หมายถึง ระดับปัญหา มากที่สุด

โดยมีปัญหาดัง 5 ด้าน คือ

- 1 ปัญหาด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน
- 2 ปัญหาด้านการรับเงิน
- 3 ปัญหาด้านการจ่ายเงิน
- 4 ปัญหาด้านการเก็บรักษาเงิน
- 5 ปัญหาด้านการตรวจสอบเงิน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามโดยให้เติมข้อความเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงิน
บำรุงการศึกษา

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเงินบำรุงการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียน แล้วนำมาพิจารณาสร้างแบบสอบถามขึ้นจำนวน 50 ข้อ ภายใต้องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน

2. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอกรรมการผู้ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบทดสอบไปให้ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ตรวจสอบดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์และแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 เพื่อขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 ไปถึงผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยไปส่งเองบางส่วนและส่งทางไปรษณีย์บางส่วน

3. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4. ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย

6. สัมภาษณ์ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จด้านการบริหารการเงิน

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัย

2. หาค่าความถี่และค่าร้อยละตามสถานภาพตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ของแบบสอบถามตอนที่ 1

3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายข้อและรายด้าน

4. การตรวจให้คะแนน

แบบสอบถามตอนที่ 2 กำหนดคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นแต่ละข้อคำถามในระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และนำคะแนนไปหาค่าความแตกต่าง ดังนี้

ระดับปัญหาน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1
ระดับปัญหาน้อย	ให้คะแนนเป็น 2
ระดับปัญหปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 3
ระดับปัญหามาก	ให้คะแนนเป็น 4
ระดับปัญหามากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5

5. เกณฑ์การแปลความหมาย

การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ เบสท์ (1987 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีปัญหาระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีปัญหาระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปัญหาระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีปัญหาระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาระดับมากที่สุด

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินตามสถานภาพตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน โดยใช้ค่าที (t – test)

7. จัดลำดับความถี่ของแนวทางแก้ไขจากแบบสอบถามปลายเปิดตอนที่ 3 และแบบสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ สัมประสิทธิ์แอลฟา

(α -Coefficient)

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ t - test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างผู้ตอบแบบสอบถาม 2 กลุ่ม

5. สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ได้จัดลำดับความถี่ของการตอบ พร้อมทั้งหาค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไขตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่า t -test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย ซึ่งได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่าง
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน จำแนกตามขนาดโรงเรียนทั้งหมด 264 ชุด ได้รับคืน 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.94 รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมา

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถาม						
	ส่งไป			ได้รับคืน			ร้อยละ
	ใหญ่	กลาง	รวม	ใหญ่	กลาง	รวม	
ผู้บริหาร	42	90	132	40	84	124	93.94
จนท.การเงิน	42	90	132	40	84	124	93.94
รวม	84	180	264	80	168	248	93.94

จากตาราง 3 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำนวนทั้งสิ้น 264 คน ได้รับคืน จำนวนทั้งสิ้น 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.94

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไขของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในภาพรวม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเป็นรายด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในภาพรวม

การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงิน รายละเอียด ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

การบริหารเงิน บำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน	2.08	0.85	น้อย	2.49	1.01	น้อย	2.29	0.95	น้อย
2. ด้านการรับเงิน	1.83	0.80	น้อย	2.11	1.10	น้อย	1.97	0.97	น้อย
3. ด้านการจ่ายเงิน	1.84	0.89	น้อย	2.26	1.03	น้อย	2.05	0.98	น้อย
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	1.97	0.88	น้อย	2.44	1.17	น้อย	2.20	1.06	น้อย
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	1.88	0.90	น้อย	2.43	1.05	น้อย	2.16	0.91	น้อย
รวม	2.06	0.78	น้อย	2.48	0.95	น้อย	2.32	0.91	น้อย

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินมีปัญหาในการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.32$) โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานการเงินมีปัญหาน้อยกว่าเจ้าหน้าที่การเงิน ($\bar{X}=2.06$, $\bar{X}=2.48$) กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นตรงกันว่าด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการรับเงิน ($\bar{X}=1.83$, $\bar{X}=2.11$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเป็นรายด้าน

การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเป็นรายด้าน รายละเอียด
ดังตาราง 5 - 9

ตาราง 5 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน

ด้านการจัดทำ แผนการใช้เงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การจัดทำแผนการใช้เงิน บ.กศ. ล่วงหน้านานเกิน ไปทำให้เกิดปัญหาใน การปฏิบัติ	2.18	0.93	น้อย	2.45	1.13	น้อย	2.31	1.04	น้อย
2. จำนวนนักเรียนชำระเงิน บ.กศ.จริงกับจำนวน นักเรียนตามแผนการ จัดชั้นเรียนไม่ตรงกัน	2.27	1.26	น้อย	2.41	1.32	น้อย	2.34	1.29	น้อย
3. โรงเรียนจัดสรรเงิน บ.กศ.ตามสัดส่วนที่ กรมฯกำหนดให้ ทำให้ เงินไม่สอดคล้องกับ รายจ่าย	2.19	1.05	น้อย	2.58	1.13	ปาน กลาง	2.38	1.07	น้อย
4. แผนการใช้เงิน บ.กศ. ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ของโรงเรียน	2.25	1.17	น้อย	2.56	1.31	ปาน กลาง	2.41	1.25	น้อย
5. เงิน บ.กศ.ที่จัดสรรให้ ฝ่าย/หมวดไม่เหมาะสม กับกิจกรรมตามงาน/ โครงการของโรงเรียน	2.38	1.19	น้อย	2.65	1.25	ปาน กลาง	2.52	1.22	ปาน กลาง
6. โรงเรียนให้ความสำคัญ กับการปฏิบัติงานจรนอก แผนทำให้เกิดปัญหาต่อ แผนการใช้เงิน	2.24	0.98	น้อย	3.06	1.46	ปาน กลาง	2.65	1.31	ปาน กลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการจัดทำ แผนการใช้เงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
7. จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่าย เสนอขอไม่เหมาะสมกับ จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่าย ควรได้รับจริง	2.43	1.09	น้อย	2.77	1.17	ปาน กลาง	2.60	1.14	ปาน กลาง
8. จำนวนเงินที่ฝ่าย/หมวด วิชา เสนอขอไม่สอดคล้องกับ จำนวนเงินที่ได้รับจัดสรร	2.65	1.20	ปาน กลาง	2.77	1.18	ปาน กลาง	2.71	1.19	ปาน กลาง
9.การจัดซื้อพัสดุที่ไม่จำเป็น ต่อการเรียนการสอนบาง อย่างมากเกินไปทำให้มี ผลกระทบต่องบประมาณ ของโรงเรียน	2.35	1.24	น้อย	2.83	1.37	ปาน กลาง	2.59	1.32	ปาน กลาง
10.โรงเรียนไม่ปฏิบัติตาม แผนการใช้เงินของ โรงเรียนที่กำหนดไว้	1.99	1.14	น้อย	2.53	1.42	ปาน กลาง	2.26	1.31	น้อย
รวม	2.08	0.85	น้อย	2.49	1.01	น้อย	2.29	0.95	น้อย

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินเห็นว่า ปัญหาอันดับแรก คือเรื่องจำนวนเงินที่ฝ่าย/หมวดวิชาเสนอขอไม่สอดคล้องกับจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรร ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.71$) ส่วนปัญหาในอันดับสุดท้าย คือเรื่องการจัดทำแผนการใช้เงิน บ.กศ.ล่วงหน้ามากเกินไปทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.31$)

ตาราง 6 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการรับเงิน

ด้านการรับเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. โรงเรียนไม่กำหนดเวลาในการชำระเงิน บ.กศ. ที่แน่นอน	1.94	1.11	น้อย	1.99	1.23	น้อย	1.96	1.17	น้อย
2. นักเรียนไม่ชำระเงิน บ.กศ. ตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนดให้	2.54	1.11	ปานกลาง	3.04	1.40	ปานกลาง	2.79	1.28	ปานกลาง
3. โรงเรียนวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินไว้ชัดเจน แต่ไม่มีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ	1.80	0.94	น้อย	2.18	1.18	น้อย	1.99	1.08	น้อย
4. การเบิกเงินตามหนังสือรับรองการมีสิทธิ์รับเงิน บ.กศ. ของนักเรียนล่าช้า ทำให้มีผลกระทบกับการใช้เงินของโรงเรียน	2.42	1.31	น้อย	2.49	1.35	น้อย	2.46	1.32	น้อย
5. การแต่งตั้งครูไม่ใช่เจ้าหน้าที่การเงินมาปฏิบัติงานการเงินในวันลงทะเบียนเรียน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ	2.38	1.19	น้อย	2.67	1.35	ปานกลาง	2.52	1.28	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินหลายอย่าง	2.70	1.21	ปานกลาง	3.62	1.48	มาก	3.16	1.43	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่การเงินออกไปเสร็จรับเงินผิดพลาด	1.33	0.72	น้อยที่สุด	1.67	1.05	น้อย	1.50	0.91	น้อยที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการรับเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. นักเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันชำระเงิน บ.กศ. ไม่นำเงินมาชำระเมื่อครบกำหนด	2.21	1.78	น้อย	2.78	1.32	ปานกลาง	2.50	1.28	น้อย
9. นักเรียนค้างชำระเงิน บ.กศ. มีจำนวนมากทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผน	2.33	1.15	น้อย	2.69	1.28	ปานกลาง	2.51	1.23	ปานกลาง
10. เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการรับเงินอย่างชัดเจน	1.71	0.98	ปานกลาง	2.23	1.29	น้อย	1.97	1.17	น้อย
รวม	1.83	0.80	น้อย	2.11	1.10	น้อย	1.97	0.97	น้อย

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินด้านการรับเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาอันดับแรก คือเรื่องเจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินหลายอย่าง ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้าย คือเรื่องเจ้าหน้าที่การเงินออกใบเสร็จรับเงินผิดพลาด เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.50$)

ตาราง 7 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการจ่ายเงิน

ด้านการจ่ายเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. เจ้าหน้าที่การเงินไม่กำหนดแนวปฏิบัติในการจ่ายเงินให้ชัดเจน	1.89	1.01	น้อย	2.15	1.09	น้อย	2.02	1.06	น้อย
2. บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	2.23	1.18	น้อย	3.06	1.38	ปานกลาง	2.65	1.35	ปานกลาง
3. บุคลากรเจตนาไม่ปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	1.97	1.06	น้อย	2.73	1.50	ปานกลาง	2.35	1.35	น้อย
4. การขออนุมัติเบิกเงิน บ.กศ. มีขั้นตอนมากทำให้เกิดความล่าช้า	2.03	1.02	น้อย	2.58	1.19	ปานกลาง	2.31	1.14	น้อย
5. ผู้บริหารไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	1.69	1.02	น้อย	2.49	1.38	น้อย	2.09	1.27	น้อย
6. บุคลากรเบิกเงินบ.กศ. ไปใช้จ่ายตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่ายให้เจ้าหน้าที่การเงินล่าช้า	2.68	1.06	ปานกลาง	3.44	1.20	ปานกลาง	3.06	1.19	ปานกลาง
7. ระเบียบ แนวปฏิบัติในการจ่ายเงินมีมาก ทำให้เกิดความล่าช้า	2.37	0.90	น้อย	2.65	1.04	ปานกลาง	2.51	0.98	ปานกลาง
8. การสรุปผลการใช้เงินตามแผนล่าช้าทำให้เกิดปัญหาในการอนุมัติการใช้เงินครั้งต่อไป	2.14	0.92	น้อย	2.44	1.07	น้อย	2.29	1.01	น้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการจ่ายเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	1.67	0.97	น้อย	2.28	1.25	น้อย	1.98	1.16	น้อย
10. ผู้บริหารมีการกักตุนเงินนอกมากทำให้การอนุมัติการจ่ายเงินล่าช้า	1.79	1.01	น้อย	2.37	1.31	น้อย	2.08	1.20	น้อย
รวม	1.84	0.89	น้อย	2.26	1.03	น้อย	2.05	0.98	น้อย

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินด้านการจ่ายเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาอันดับแรก คือเรื่องบุคลากรเบิกเงินบ.กศ.ไปใช้จ่ายตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่ายให้เจ้าหน้าที่การเงินล่าช้า ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายคือเรื่อง ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.98$)

ตาราง 8 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการเก็บรักษาเงิน

ด้านการเก็บรักษาเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการเก็บ รักษาเงินที่ชัดเจน	1.81	1.06	น้อย	2.22	1.29	น้อย	2.01	1.20	น้อย
2. คณะกรรมการเก็บรักษา เงินไม่เอาใจใส่ในการ ปฏิบัติหน้าที่	1.70	1.00	น้อย	1.94	1.25	น้อย	1.82	1.14	น้อย
3. เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจ ระเบียบ แนวปฏิบัติใน การเก็บรักษาเงิน	1.60	0.86	น้อย	2.04	1.21	น้อย	1.82	1.07	น้อย
4. เจ้าหน้าที่การเงินตั้งใจที่ จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน	1.55	1.01	น้อย	1.69	1.16	น้อย	1.62	1.08	น้อย
5. จำนวนเงินสดที่เก็บไว้ใน มือมีน้อย ทำให้ไม่คล่อง ตัวในการบริหารงาน	1.98	1.22	น้อย	2.40	1.24	น้อย	2.19	1.25	น้อย
6. การนำเงินที่เกินอำนาจเก็บ รักษาฝากส่วนราชการ ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ	2.04	1.22	น้อย	2.82	1.44	ปาน กลาง	2.43	1.39	น้อย
7. การกำหนดธนาคารให้ โรงเรียนนำเงินที่เกิน อำนาจเก็บรักษาฝากไม่ คล่องตัวในการปฏิบัติ	2.05	1.22	น้อย	2.49	1.41	น้อย	2.27	1.33	น้อย
8. การกำหนดวงเงินฝาก ธนาคารประเภทต่าง ๆ ไม่เหมาะสม	2.12	1.20	น้อย	2.40	1.29	น้อย	2.26	1.25	น้อย

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการเก็บรักษาเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. กรรมการเก็บรักษาเงินถือ กุญแจตู้รับฝากคนละดอก ทำให้ไม่สะดวกต่อการ เก็บรักษาเงิน	1.76	1.00	น้อย	2.44	1.43	น้อย	2.10	1.28	น้อย
10. การฝากเงินบ.กศ. ไว้กับ หน่วยงานผู้เบิก ทำให้ไม่ คล่องตัวในการเบิกจ่าย	2.13	1.15	น้อย	2.65	1.39	ปาน กลาง	2.39	1.30	น้อย
รวม	1.97	0.88	น้อย	2.44	1.17	น้อย	2.20	1.06	น้อย

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงินด้านการเก็บรักษาเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาอันดับแรก คือเรื่องการนำเงินที่เกินอำนาจเก็บรักษาฝากส่วนราชการ ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.43$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้าย คือเรื่องเจ้าหน้าที่การจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.62$)

ตาราง 9 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการตรวจสอบเงิน

ด้านการตรวจสอบเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. โรงเรียนไม่มีแผนในการตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	1.82	1.00	น้อย	2.16	1.04	น้อย	1.99	1.03	น้อย
2. โรงเรียนไม่ได้จัดทำแนวปฏิบัติในการตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	1.81	1.00	น้อย	2.22	1.13	น้อย	2.01	1.09	น้อย
3. ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบเงินเท่าที่ควร	1.63	0.97	น้อย	2.06	1.22	น้อย	1.84	1.12	น้อย
4. การแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถทางการเงินเป็นกรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนทำให้เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน	2.02	1.13	น้อย	3.02	1.45	ปานกลาง	2.52	1.39	ปานกลาง
5. หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี	2.59	1.37	ปานกลาง	2.90	1.41	ปานกลาง	2.75	1.40	ปานกลาง
6. กรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	2.15	1.00	น้อย	2.52	1.26	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
7. เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ยากแก่การตรวจสอบ	1.78	0.99	น้อย	2.12	1.30	น้อย	1.95	1.17	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการตรวจสอบเงิน	ระดับปัญหา								
	ผู้บริหาร			เจ้าหน้าที่การเงิน			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. ผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน	1.42	0.81	น้อยที่สุด	1.93	1.24	น้อย	1.67	1.07	น้อย
9. ผู้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการตรวจสอบอย่างชัดเจน	2.00	1.04	น้อย	2.51	1.35	ปานกลาง	2.25	1.23	น้อย
10. การปฏิบัติตามระเบียบ เกี่ยวกับการฝากเงินหรือนำเงินส่งคลังเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน	1.94	1.02	น้อย	2.70	1.37	ปานกลาง	2.32	1.26	น้อย
รวม	1.88	0.90	น้อย	2.43	1.05	น้อย	2.16	1.01	น้อย

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินด้านการตรวจสอบเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาอันดับแรก คือเรื่องหน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.75$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้าย คือ เรื่องผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.67$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร โดย จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร โดยจำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน รายละเอียดดังตาราง 10 - 15

ตาราง 10 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน

ด้านการจัดทำแผน การใช้เงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การจัดทำแผนการใช้เงิน บ.กศ. ล่วงหน้านานเกิน ไปทำให้เกิดปัญหาใน การปฏิบัติ	2.38	0.98	น้อย	1.75	0.63	น้อย	2.18	0.93	น้อย
2. จำนวนนักเรียนชำระเงิน บ.กศ.จริงกับจำนวน นักเรียนตามแผนการ จัดชั้นเรียนไม่ตรงกัน	2.51	1.31	ปาน กลาง	1.75	0.95	น้อย	2.27	1.26	น้อย
3. โรงเรียนจัดสรรเงิน บ.กศ.ตามสัดส่วนที่ กรมฯกำหนดให้ ทำให้ เงินไม่สอดคล้องกับ รายจ่าย	2.31	1.14	น้อย	1.93	0.80	น้อย	2.19	1.05	น้อย
4. แผนการใช้เงิน บ.กศ. ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ของโรงเรียน	2.51	1.19	ปาน กลาง	1.70	0.91	น้อย	2.25	1.17	น้อย
5. เงิน บ.กศ.ที่จัดสรรให้ ฝ่าย/หมวดไม่เหมาะสม กับกิจกรรมตามงาน/ โครงการของโรงเรียน	2.57	1.23	ปาน กลาง	1.98	1.03	น้อย	2.38	1.19	น้อย

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการจัดทำแผน การใช้เงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
6. โรงเรียนให้ความสำคัญ กับการปฏิบัติงานจรนอก แผนทำให้เกิดปัญหาต่อ แผนการใช้เงิน	2.39	1.02	น้อย	1.93	0.83	น้อย	2.24	0.98	น้อย
7. จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่าย เสนอขอไม่เหมาะสมกับ จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่าย ควรได้รับจริง	2.51	1.17	ปาน กลาง	2.25	0.90	น้อย	2.42	1.09	น้อย
8. จำนวนเงินที่ฝ่าย/หมวด วิชา เสนอขอไม่สอดคล้องกับ จำนวนเงินที่ได้รับจัดสรร	2.74	1.30	ปาน กลาง	2.45	0.96	น้อย	2.65	1.20	ปาน กลาง
9.การจัดซื้อพัสดุที่ไม่จำเป็น ต่อการเรียนการสอนบาง อย่างมากเกินไปทำให้มี ผลกระทบต่องบประมาณ ของโรงเรียน	2.40	1.33	น้อย	2.23	1.03	น้อย	2.35	1.24	น้อย
10.โรงเรียนไม่ปฏิบัติตาม แผนการใช้เงินของ โรงเรียนที่กำหนดไว้	2.17	1.24	น้อย	1.63	0.81	น้อย	1.99	1.14	น้อย
รวม	2.45	0.78	น้อย	1.96	0.57	น้อย	2.08	0.85	น้อย

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.08$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.45$, $\bar{X}=1.96$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่คือเรื่อง จำนวนเงินที่ฝ่าย / หมวดวิชา เสนอขอไม่สอดคล้องกับจำนวนที่ได้รับจัดสรร ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ($\bar{X}=2.74$, $\bar{X}=2.45$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายคือ เรื่องโรงเรียนไม่ปฏิบัติตามแผนการใช้เงินของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.17$, $\bar{X}=1.63$)

ตาราง 11 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการรับเงิน

ด้านการรับเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. โรงเรียนไม่กำหนดเวลาในการชำระเงิน บ.กศ. ที่แน่นอน	2.27	1.15	น้อย	1.25	0.54	น้อยที่สุด	1.94	1.16	น้อย
2. นักเรียนไม่ชำระเงิน บ.กศ. ตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนดให้	2.75	1.18	ปานกลาง	2.10	0.78	น้อย	2.54	1.11	ปานกลาง
3. โรงเรียนวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินไว้ชัดเจน แต่ไม่มีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ	1.96	1.03	น้อย	1.45	0.55	น้อยที่สุด	1.80	0.94	น้อย
4. การเบิกเงินตามหนังสือรับรองการมีสิทธิ์รับเงิน บ.กศ. ของนักเรียนล่าช้า ทำให้มีผลกระทบกับการใช้เงินของโรงเรียน	2.67	1.30	ปานกลาง	1.90	1.17	น้อย	2.41	1.30	น้อย
5. การแต่งตั้งครูไม่ใช่เจ้าหน้าที่การเงินมาปฏิบัติงานการเงินในวันลงทะเบียนเรียน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ	2.61	1.25	ปานกลาง	1.90	0.90	น้อย	2.38	1.19	น้อย
6. เจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินหลายอย่าง	2.76	1.24	ปานกลาง	2.58	1.15	ปานกลาง	2.70	1.21	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่การเงินออกไปเสร็จรับเงินผิดพลาด	1.39	0.78	น้อยที่สุด	1.20	0.56	น้อยที่สุด	1.33	0.72	น้อยที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการรับเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. นักเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันชำระเงิน บ.กศ. ไม่นำเงินมาชำระเมื่อครบกำหนด	2.30	1.29	น้อย	2.03	0.89	น้อย	2.21	1.18	น้อย
9. นักเรียนค้างชำระเงิน บ.กศ. มีจำนวนมากทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผน	2.48	1.22	น้อย	2.00	0.91	น้อย	2.33	1.15	น้อย
10. เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการรับเงินอย่างชัดเจน	1.68	0.96	น้อย	1.80	1.02	น้อย	1.72	0.98	น้อย
รวม	2.29	0.67	น้อย	1.82	0.46	น้อย	1.83	0.80	น้อย

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการรับเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.83$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.29$, $\bar{X}=1.82$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือเรื่อง เจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวทำหน้าที่เกี่ยวกับการเงินหลายอย่าง ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.76$, $\bar{X}=2.58$) ส่วนปัญหอันดับสุดท้ายคือเรื่องเจ้าหน้าที่การเงินออกไปเสร็จรับเงินผิดพลาด ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.39$, $\bar{X}=1.20$)

ตาราง 12 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการจ่ายเงิน

ด้านการจ่ายเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. เจ้าหน้าที่การเงินไม่กำหนดแนวปฏิบัติในการจ่ายเงินให้ชัดเจน	1.92	1.10	น้อย	1.83	0.78	น้อย	1.89	1.01	น้อย
2. บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	2.20	1.31	น้อย	2.30	0.88	น้อย	2.23	1.18	น้อย
3. บุคลากรเจตนาไม่ปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	1.94	1.11	น้อย	2.03	0.95	น้อย	1.97	1.06	น้อย
4. การขออนุมัติเบิกเงิน บ.กศ. มีขั้นตอนมากทำให้เกิดความล่าช้า	2.05	1.16	น้อย	2.00	0.64	น้อย	2.03	1.02	น้อย
5. ผู้บริหารไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	1.70	1.05	น้อย	1.68	0.97	น้อย	1.69	1.02	น้อย
6. บุคลากรเบิกเงินบ.กศ.ไปใช้จ่ายตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่ายให้เจ้าหน้าที่การเงินล่าช้า	2.75	1.16	ปานกลาง	2.53	0.78	ปานกลาง	2.68	1.06	ปานกลาง
7. ระเบียบ แนวปฏิบัติในการจ่ายเงินมีมาก ทำให้เกิดความล่าช้า	2.33	0.94	น้อย	2.45	0.81	น้อย	2.37	0.90	น้อย
8. การสรุปผลการใช้เงินตามแผนล่าช้าทำให้เกิดปัญหาในการอนุมัติการใช้เงินครั้งต่อไป	2.18	1.01	น้อย	2.05	0.71	น้อย	2.13	0.92	น้อย

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการจ่ายเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	1.73	1.07	น้อย	1.55	0.71	น้อย	1.67	0.97	น้อย
10. ผู้บริหารมีภารกิจภายนอกมากทำให้การอนุมัติการจ่ายเงินล่าช้า	1.80	0.99	น้อย	1.78	1.07	น้อย	1.79	1.01	น้อย
รวม	2.06	0.85	น้อย	2.02	0.59	น้อย	1.84	0.89	น้อย

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการจ่ายเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.84$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.06$, $\bar{X}=2.02$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่อง บุคลากรเบิกเงิน บ.กค. ไปใช้จ่ายตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่ายให้เจ้าหน้าที่การเงินล่าช้า ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.75$, $\bar{X}=2.53$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง คือ เรื่องผู้บริหารไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.70$) และปัญหาอันดับสุดท้ายของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่อง ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.55$)

ตาราง 13 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการเก็บรักษาเงิน

ด้านการเก็บรักษาเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการเก็บ รักษาเงินที่ชัดเจน	1.76	1.05	น้อย	1.90	1.10	น้อย	1.81	1.06	น้อย
2. คณะกรรมการเก็บรักษา เงินไม่เอาใจใส่ในการ ปฏิบัติหน้าที่	1.83	1.11	น้อย	1.43	0.68	น้อย ที่สุด	1.70	1.00	น้อย
3. เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจ ระเบียบ แนวปฏิบัติใน การเก็บรักษาเงิน	1.70	0.93	น้อย	1.40	0.67	น้อย ที่สุด	1.60	0.86	น้อย
4. เจ้าหน้าที่การเงินพอใจที่ จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน	1.63	1.13	น้อย	1.38	0.67	น้อย ที่สุด	1.55	1.01	น้อย
5. จำนวนเงินสดที่เก็บไว้ใน มือมีน้อย ทำให้ไม่คล่อง ตัวในการบริหารงาน	2.20	1.35	น้อย	1.50	0.68	น้อย ที่สุด	1.98	1.22	น้อย
6. การนำเงินที่เกินอำนาจเก็บ รักษาฝากส่วนราชการ ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ	2.13	1.31	น้อย	1.85	1.00	น้อย	2.04	1.22	น้อย
7. การกำหนดธนาคารให้ โรงเรียนนำเงินที่เกิน อำนาจเก็บรักษาฝากไม่ คล่องตัวในการปฏิบัติ	2.17	1.25	น้อย	1.80	1.11	น้อย	2.05	1.22	น้อย
8. การกำหนดวงเงินฝาก ธนาคารประเภทต่าง ๆ ไม่เหมาะสม	2.18	1.28	น้อย	2.00	1.01	น้อย	2.12	1.20	น้อย

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการเก็บรักษาเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. กรรมการเก็บรักษาเงินถือ กุญแจตู้নিরภัยคนละดอก ทำให้ไม่สะดวกต่อการ เก็บรักษาเงิน	1.83	1.10	น้อย	1.60	0.74	น้อย	1.76	1.00	น้อย
10. การฝากเงิน บ.กศ. ไว้กับ หน่วยงานผู้เบิก ทำให้ไม่ คล่องตัวในการเบิกจ่าย	2.21	1.22	น้อย	1.95	0.96	น้อย	2.13	1.15	น้อย
รวม	1.97	0.88	น้อย	1.68	0.62	น้อย	1.97	0.88	น้อย

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการเก็บรักษาเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.97$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.97$, $\bar{X}=1.68$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางคือ เรื่อง การฝากเงิน บ.กศ. ไว้กับหน่วยงานผู้เบิกทำให้ไม่คล่องตัวในการเบิกจ่าย ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.21$) ส่วนปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่องการกำหนดวงเงินฝากธนาคารประเภทต่าง ๆ ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.00$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องเจ้าหน้าที่การเงินสนใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.63$, $\bar{X}=1.38$)

ตาราง 14 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ด้านการตรวจสอบเงิน

ด้านการตรวจสอบเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. โรงเรียนไม่มีแผนในการตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	1.90	1.08	น้อย	1.65	0.77	น้อย	1.82	1.00	น้อย
2. โรงเรียนไม่ได้จัดทำแนวปฏิบัติในการตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	1.93	1.06	น้อย	1.55	0.81	น้อย	1.81	1.00	น้อย
3. ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบเงินเท่าที่ควร	1.76	1.06	น้อย	1.35	0.66	น้อยที่สุด	1.63	0.97	น้อย
4. การแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีความรู้ทางการเงินเป็นกรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนทำให้เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน	2.07	1.20	น้อย	1.90	0.98	น้อย	2.02	1.13	น้อย
5. หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี	2.65	1.44	ปานกลาง	2.45	1.22	น้อย	2.59	1.37	ปานกลาง
6. กรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	2.26	1.04	น้อย	1.93	0.86	น้อย	2.15	1.00	น้อย
7. เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ยากแก่การตรวจสอบ	1.98	1.06	น้อย	1.38	0.67	น้อยที่สุด	1.78	0.99	น้อย

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการตรวจสอบเงิน	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. ผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน	1.51	0.90	น้อย	1.23	0.53	น้อยที่สุด	1.42	0.81	น้อยที่สุด
9. ผู้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการตรวจสอบอย่างชัดเจน	2.05	1.09	น้อย	1.90	0.93	น้อย	2.00	1.04	น้อย
10. การปฏิบัติตามระเบียบ เกี่ยวกับการฝากเงินหรือนำเงินส่งคลังเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน	1.96	1.08	น้อย	1.90	0.90	น้อย	1.94	1.02	น้อย
รวม	2.01	0.82	น้อย	1.72	0.63	น้อย	1.88	0.90	น้อย

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการตรวจสอบเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.88$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.01$, $\bar{X}=1.72$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องหน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ($\bar{X}=2.65$, $\bar{X}=2.45$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.51$, $\bar{X}=1.23$)

ตาราง 15 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนโดย
ภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านการจัดทำแผนการ ใช้เงิน	2.45	0.78	น้อย	1.96	0.57	น้อย	2.08	0.85	น้อย
2. ด้านการรับเงิน	2.29	0.67	น้อย	1.82	0.46	น้อย	1.83	0.80	น้อย
3. ด้านการจ่ายเงิน	2.06	0.85	น้อย	2.02	0.59	น้อย	1.84	0.89	น้อย
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	1.97	0.88	น้อย	1.68	0.62	น้อย	1.97	0.88	น้อย
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	2.01	0.82	น้อย	1.72	0.63	น้อย	1.88	0.90	น้อย
รวม	2.15	0.68	น้อย	1.84	0.43	น้อย	2.06	0.7	น้อย

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.06$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.15$, $\bar{X}=1.84$) เมื่อพิจารณารายด้านตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง คือ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.45$) ส่วนปัญหาอันดับแรกของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่คือ ด้านการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.02$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของผู้บริหารโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ ด้านการเก็บรักษาเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.97$, $\bar{X}=1.68$)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 รายละเอียดดังตาราง 16 – 21

ตาราง 16 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน

ด้านการจัดทำ แผนการใช้เงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การจัดทำแผนการใช้เงิน บ.กศ. ล่วงหน้านานเกิน ไปทำให้เกิดปัญหาใน การปฏิบัติ	2.56	1.11	ปาน กลาง	2.23	1.14	น้อย	2.45	1.13	น้อย
2. จำนวนนักเรียนชำระเงิน บ.กศ.จริงกับจำนวน นักเรียนตามแผนการ จัดชั้นเรียนไม่ตรงกัน	2.67	1.38	ปาน กลาง	1.88	0.99	น้อย	2.41	1.32	น้อย
3. โรงเรียนจัดสรรเงิน บ.กศ. ตามสัดส่วนที่กรมฯ กำหนดให้ ทำให้เงินไม่ สอดคล้องกับรายจ่าย	2.77	1.16	ปาน กลาง	2.18	0.93	น้อย	2.58	1.13	ปาน กลาง
4. แผนการใช้เงิน บ.กศ. ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ของโรงเรียน	2.75	1.36	ปาน กลาง	2.18	1.13	น้อย	2.56	1.31	ปาน กลาง
5. เงิน บ.กศ.ที่จัดสรรให้ ฝ่าย/หมวดไม่เหมาะสม กับกิจกรรมตามงาน/ โครงการของโรงเรียน	2.77	1.32	ปาน กลาง	2.40	1.06	น้อย	2.65	1.25	ปาน กลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการจัดทำ แผนการใช้จ่ายเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
6. โรงเรียนให้ความสำคัญ กับการปฏิบัติงานจรนอก แผนทำให้เกิดปัญหาต่อ แผนการใช้จ่ายเงิน	3.31	1.40	ปาน กลาง	2.55	1.45	ปาน กลาง	3.06	1.46	ปาน กลาง
7. จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่าย เสนอขอไม่เหมาะสมกับ จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่าย ควรได้รับจริง	2.87	1.15	ปาน กลาง	2.55	1.20	ปาน กลาง	2.77	1.17	ปาน กลาง
8. จำนวนเงินที่ฝ่าย/หมวด วิชา เสนอขอไม่สอดคล้องกับ จำนวนเงินที่ได้รับจัดสรร	2.88	1.22	ปาน กลาง	2.55	1.08	ปาน กลาง	2.77	1.18	ปาน กลาง
9.การจัดซื้อพัสดุที่ไม่จำเป็น ต่อการเรียนการสอนบาง อย่างมากเกินไปทำให้มี ผลกระทบกับงบประมาณ ของโรงเรียน	2.87	1.42	ปาน กลาง	2.75	1.26	ปาน กลาง	2.83	1.37	ปาน กลาง
10.โรงเรียนไม่ปฏิบัติตาม แผนการใช้จ่ายเงินของ โรงเรียนที่กำหนดไว้	2.67	1.46	ปาน กลาง	2.25	1.30	น้อย	2.53	1.42	ปาน กลาง
รวม	2.81	0.96	ปาน กลาง	2.35	0.91	น้อย	2.49	1.01	น้อย

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.49$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.81$) ส่วนเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.35$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลาง คือ เรื่องโรงเรียนให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานจรนอกแผน ทำให้เกิดปัญหาต่อแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) ส่วนปัญหาอันดับแรก ของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่องการจัดซื้อพัสดุที่ไม่จำเป็นต่อการเรียนการสอน บางอย่างมากเกินไป ทำให้มีผลกระทบต่องบประมาณของโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.75$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง คือ เรื่องการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน บ.กศ. ล่วงหน้านานเกินไป ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.56$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินขนาดใหญ่ คือ เรื่องจำนวนนักเรียนชำระเงิน บ.กศ. จริง กับจำนวนนักเรียนตามแผนการจัดชั้นเรียนไม่ตรงกัน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.88$)

ตาราง 17 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน
ด้านการรับเงิน

ด้านการรับเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. โรงเรียนไม่กำหนดเวลาในการชำระเงิน บ.กศ. ที่แน่นอน	2.26	1.34	น้อย	1.43	0.71	น้อยที่สุด	1.99	1.23	น้อย
2. นักเรียนไม่ชำระเงิน บ.กศ. ตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนดให้	3.36	1.33	ปานกลาง	2.38	1.31	น้อย	3.04	1.40	ปานกลาง
3. โรงเรียนวางแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินไว้ชัดเจน แต่ไม่มีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ	2.36	1.22	น้อย	1.80	1.02	น้อย	2.18	1.18	น้อย
4. การเบิกเงินตามหนังสือรับรองการมีสิทธิ์รับเงิน บ.กศ. ของนักเรียนล่าช้า ทำให้มีผลกระทบกับการใช้เงินของโรงเรียน	2.49	1.39	น้อย	2.50	1.26	น้อย	2.67	1.35	ปานกลาง
5. การแต่งตั้งครูไม่ใช่เจ้าหน้าที่การเงินมาปฏิบัติงานการเงินในวันลงทะเบียนเรียน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ	2.94	1.33	ปานกลาง	2.10	1.24	น้อย	2.67	1.35	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินหลายอย่าง	3.85	1.47	มาก	3.15	1.42	ปานกลาง	3.62	1.48	มาก
7. เจ้าหน้าที่การเงินออกไปเสร็จรับเงินผิดพลาด	1.73	1.11	น้อย	1.55	0.94	น้อย	1.67	1.05	น้อย

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการรับเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. นักเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันชำระเงิน บ.กศ. ไม่นำเงินมาชำระเมื่อครบกำหนด	2.88	1.37	ปานกลาง	2.57	1.22	ปานกลาง	2.78	1.32	ปานกลาง
9. นักเรียนค้างชำระเงิน บ.กศ. มีจำนวนมากทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินการตามแผน	2.85	1.20	ปานกลาง	2.38	1.41	น้อย	2.69	1.28	ปานกลาง
10. เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการรับเงินอย่างชัดเจน	2.35	1.24	น้อย	1.95	1.36	น้อย	2.23	1.29	น้อย
รวม	2.71	0.88	ปานกลาง	2.18	0.85	น้อย	2.11	1.10	น้อย

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการรับเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.11$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.71$) ส่วนเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.18$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องเจ้าหน้าที่การเงินคนเดียวทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินหลายอย่าง ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.85$, $\bar{X}=3.15$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง คือ เรื่องเจ้าหน้าที่การเงินออกใบเสร็จรับเงินผิดพลาด ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.73$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่องโรงเรียนไม่กำหนดเวลาในการชำระเงิน บ.กศ. ที่แน่นอน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.43$)

ตาราง 18 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน
ด้านการจ่ายเงิน

ด้านการจ่ายเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. เจ้าหน้าที่การเงินไม่กำหนดแนวปฏิบัติในการจ่ายเงินให้ชัดเจน	2.26	1.08	น้อย	1.93	1.10	น้อย	2.15	1.09	น้อย
2. บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	3.35	1.29	ปานกลาง	2.48	1.38	น้อย	3.06	1.38	ปานกลาง
3. บุคลากรเจตนาไม่ปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	3.04	1.51	ปานกลาง	2.10	1.30	น้อย	2.73	1.50	ปานกลาง
4. การขออนุมัติเบิกเงิน บ.กศ. มีขั้นตอนมากทำให้เกิดความล่าช้า	2.69	1.17	ปานกลาง	2.35	1.21	น้อย	2.58	1.19	ปานกลาง
5. ผู้บริหารไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	2.58	1.34	ปานกลาง	2.30	1.45	น้อย	2.49	1.37	น้อย
6. บุคลากรเบิกเงินบ.กศ. ไปใช้จ่ายตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่ายให้เจ้าหน้าที่การเงินล่าช้า	3.75	1.14	มาก	2.78	1.07	ปานกลาง	3.44	1.20	ปานกลาง
7. ระเบียบ แนวปฏิบัติในการจ่ายเงินมีมาก ทำให้เกิดความล่าช้า	2.77	1.07	ปานกลาง	2.40	0.96	น้อย	2.65	1.04	ปานกลาง
8. การสรุปผลการใช้เงินตามแผนล่าช้าทำให้เกิดปัญหาในการอนุมัติการใช้เงินครั้งต่อไป	2.54	1.18	ปานกลาง	2.25	0.78	น้อย	2.44	1.07	น้อย

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านการจ่ายเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน	2.39	1.25	น้อย	2.05	1.22	น้อย	2.28	1.25	น้อย
10. ผู้บริหารมีการกักตุนนอกมากทำให้การอนุมัติการจ่ายเงินล่าช้า	2.39	1.27	น้อย	2.33	1.40	น้อย	2.37	1.31	น้อย
รวม	2.78	0.93	ปานกลาง	2.30	0.92	น้อย	2.26	1.03	น้อย

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการจ่ายเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.26$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.78$) ส่วนเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.30$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาลำดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องบุคลากรเบิกเงิน บ.กศ.ไปจ่ายตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่ายเงินล่าช้า ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.75$, $\bar{X}=2.78$) ส่วนปัญหาลำดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องเจ้าหน้าที่การเงินไม่กำหนดแนวปฏิบัติในการจ่ายเงินให้ชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.26$, $\bar{X}=1.93$)

ตาราง 19 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน
ด้านการเก็บรักษาเงิน

ด้านการเก็บรักษาเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการเก็บ รักษาเงินที่ชัดเจน	2.39	1.33	น้อย	1.85	1.12	น้อย	2.22	1.29	น้อย
2. คณะกรรมการเก็บรักษา เงินไม่เอาใจใส่ในการ ปฏิบัติหน้าที่	2.05	1.31	น้อย	1.73	1.11	น้อย	1.94	1.25	น้อย
3. เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจ ระเบียบ แนวปฏิบัติใน การเก็บรักษาเงิน	2.18	1.27	น้อย	1.75	1.03	น้อย	2.04	1.21	น้อย
4. เจ้าหน้าที่การเงินพอใจที่ จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน	1.75	1.23	น้อย	1.55	0.99	น้อย	1.69	1.16	น้อย
5. จำนวนเงินสตที่เก็บไว้ใน มือมีน้อย ทำให้ไม่คล่อง ตัวในการบริหารงาน	2.65	1.25	ปาน กลาง	1.85	1.05	น้อย	2.40	1.24	น้อย
6. การนำเงินที่เกินอำนาจเก็บ รักษาฝากส่วนราชการ ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ	2.99	1.47	ปาน กลาง	2.48	1.32	น้อย	2.82	1.43	ปาน กลาง
7. การกำหนดธนาคารให้ โรงเรียนนำเงินที่เกิน อำนาจเก็บรักษาฝากไม่ คล่องตัวในการปฏิบัติ	2.70	1.48	ปาน กลาง	2.03	1.14	น้อย	2.48	1.41	น้อย
8. การกำหนดวงเงินฝาก ธนาคารประเภทต่าง ๆ ไม่เหมาะสม	2.51	1.35	ปาน กลาง	2.15	1.44	น้อย	2.40	1.29	น้อย

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านการเก็บรักษาเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. กรรมการเก็บรักษาเงินถือ กุญแจตู้ในรภัยคนละดอก ทำให้ไม่สะดวกต่อการ เก็บรักษาเงิน	2.70	1.50	ปาน กลาง	1.88	1.07	น้อย	2.44	1.43	น้อย
10. การฝากเงิน บ.กศ. ไว้กับ หน่วยงานผู้เบิก ทำให้ไม่ คล่องตัวในการเบิกจ่าย	2.71	1.44	ปาน กลาง	2.53	1.28	ปาน กลาง	2.65	1.39	ปาน กลาง
รวม	2.46	1.06	น้อย	1.98	0.83	น้อย	2.44	1.17	น้อย

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการเก็บรักษาเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.44$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$, $\bar{X}=1.98$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง คือ เรื่องการนำเงินที่เกินอำนาจเก็บรักษาฝาก ส่วนราชการ ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) ส่วนปัญหาอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่องการฝากเงิน บ.กศ. ไว้กับหน่วยงานผู้เบิก ทำให้ไม่คล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.53$) ส่วนปัญหาอันดับสุดท้ายของทั้งเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ เรื่องเจ้าหน้าที่การเงิน จงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.75$, $\bar{X}=1.55$)

ตาราง 20 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน
ด้านการตรวจสอบเงิน

ด้านการตรวจสอบเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. โรงเรียนไม่มีแผนในการตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	2.19	1.05	น้อย	2.10	1.03	น้อย	2.16	1.04	น้อย
2. โรงเรียนไม่ได้จัดทำแนวปฏิบัติในการตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	2.32	1.17	น้อย	2.00	1.01	น้อย	2.22	1.13	น้อย
3. ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบเงินเท่าที่ควร	2.17	1.19	น้อย	1.83	1.26	น้อย	2.06	1.22	น้อย
4. การแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีความรู้ทางการเงินเป็นกรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนทำให้เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน	3.23	1.47	ปานกลาง	2.58	1.34	ปานกลาง	3.02	1.45	ปานกลาง
5. หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี	2.85	1.42	ปานกลาง	3.03	1.40	ปานกลาง	2.90	1.41	ปานกลาง
6. กรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	2.60	1.30	ปานกลาง	2.35	1.17	น้อย	2.52	1.26	ปานกลาง
7. เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ยากแก่การตรวจสอบ	2.32	1.40	น้อย	1.70	0.97	น้อย	2.12	1.30	น้อย

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการตรวจสอบเงิน	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. ผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน	1.96	1.27	น้อย	1.85	1.17	น้อย	1.93	1.24	น้อย
9. ผู้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการตรวจสอบอย่างชัดเจน	2.57	1.37	ปานกลาง	2.38	1.31	น้อย	2.51	1.35	ปานกลาง
10. การปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการฝากเงินหรือนำเงินส่งคลังเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน	2.90	1.39	ปานกลาง	2.28	1.22	น้อย	2.70	1.37	ปานกลาง
รวม	2.51	0.98	ปานกลาง	2.21	0.90	น้อย	2.43	1.05	น้อย

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ด้านการตรวจสอบเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.43$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.51$) ส่วนเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.21$) เมื่อพิจารณารายข้อตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางคือ เรื่องการแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีความรู้ทางการเงิน เป็นกรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียน ทำให้เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) ส่วนปัญหาอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่องหน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.03$) สำหรับปัญหาอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง คือ เรื่องผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.96$) และปัญหาอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ เรื่องเจ้าหน้าที่การเงินจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบันทำให้ยากต่อการตรวจสอบ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.70$)

ตาราง 21 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของเจ้าหน้าที่การเงินโดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	เจ้าหน้าที่การเงิน								
	ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านการจัดทำแผนการ ใช้เงิน	2.81	0.96	ปาน กลาง	2.35	0.91	น้อย	2.49	1.01	น้อย
2. ด้านการรับเงิน	2.71	0.88	ปาน กลาง	2.18	0.85	น้อย	2.11	1.10	น้อย
3. ด้านการจ่ายเงิน	2.78	0.93	ปาน กลาง	2.30	0.92	น้อย	2.26	1.03	น้อย
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	2.46	1.06	น้อย	1.98	0.83	น้อย	2.44	1.17	น้อย
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	2.51	0.98	ปาน กลาง	2.21	0.90	น้อย	2.43	1.05	น้อย
รวม	2.65	0.81	ปาน กลาง	2.20	0.78	น้อย	2.48	0.95	น้อย

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.48$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่าเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.65$) และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหอันดับแรกของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในปานกลางและน้อย ($\bar{X}=2.81$, $\bar{X}=2.35$) ส่วนปัญหอันดับสุดท้ายของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ คือ ด้านการเก็บรักษาเงิน เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.46$, $\bar{X}=1.98$)

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 รายละเอียดดังตาราง 22 - 25

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่การเงินเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

การบริหารเงิน บำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา				ค่า t
	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่การเงิน		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการจัดทำแผนการ ใช้เงิน	2.08	0.85	2.49	1.01	-3.45*
2. ด้านการรับเงิน	1.83	0.80	2.11	1.10	-2.27*
3. ด้านการจ่ายเงิน	1.84	0.89	2.26	1.03	-3.46*
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	1.97	0.88	2.44	1.17	-3.56*
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	1.88	0.90	2.43	1.05	-4.41*
รวม	2.06	0.78	2.48	0.95	-4.65*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งด้านที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่างกันมากที่สุดคือด้านการตรวจสอบเงิน รองลงไปคือด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน และด้านการรับเงิน ตามลำดับ โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่การเงินมีปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาหามากกว่ากลุ่มผู้บริหารทุกด้าน

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การบริหารเงิน บำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา				ค่า t
	ผู้บริหารและ จนท. การเงิน ร.ร.ขนาดกลาง		ผู้บริหารและ จนท. การเงิน ร.ร.ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการจัดทำแผนการ ใช้เงิน	2.44	0.95	1.96	0.88	3.81*
2. ด้านการรับเงิน	2.14	0.99	1.61	0.81	4.21*
3. ด้านการจ่ายเงิน	2.09	1.01	1.96	0.93	0.97
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	2.27	1.12	2.06	0.91	1.50
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	2.24	1.08	1.98	0.84	1.90
รวม	2.45	0.92	2.03	0.81	3.44*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงศึกษาด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน และด้านการรับเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงศึกษามากกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งด้านที่มีความคิดเห็นต่างกันมากที่สุดคือด้านการรับเงิน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่

การบริหารเงิน บำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา				ค่า t
	ผู้บริหารโรงเรียน ขนาดกลาง		ผู้บริหารโรงเรียน ขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการจัดทำแผนการ ใช้เงิน	2.45	0.78	1.96	0.57	3.57*
2. ด้านการรับเงิน	2.29	0.67	1.82	0.46	3.97*
3. ด้านการจ่ายเงิน	2.06	0.85	2.02	0.59	0.28
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	1.97	0.88	1.68	0.62	1.84
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	2.01	0.82	1.72	0.63	1.95
รวม	2.15	0.68	1.84	0.43	2.67*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง กับ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการจัดทำแผนการใช้เงินและด้านการรับเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อ ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาใน ภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งด้านที่มีความคิด เห็นต่างกันมากที่สุดคือด้านการรับเงิน และด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ตามลำดับ

ตาราง 25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ระหว่าง
เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางกับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่

การบริหารเงิน บำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา				ค่า t
	เจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดกลาง		เจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนขนาดใหญ่		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการจัดทำแผนการ ใช้เงิน	2.81	0.96	2.35	0.91	2.54*
2. ด้านการรับเงิน	2.71	0.88	2.18	0.85	3.15*
3. ด้านการจ่ายเงิน	2.78	0.93	2.30	0.92	2.71*
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน	2.46	1.06	1.98	0.83	2.55*
5. ด้านการตรวจสอบเงิน	2.51	0.98	2.21	0.90	1.65
รวม	2.65	0.81	2.20	0.78	2.93*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางกับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการเก็บรักษาเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษามากกว่าเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านการตรวจสอบเงิน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งด้านที่มีความคิดเห็นต่างกันมากที่สุดคือด้านการรับเงิน รองลงไปที่ด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการจัดทำแผนการใช้เงินตามลำดับ

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา

ผลการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหามีเกี่ยวกับการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งได้มาจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ รายละเอียดดังตาราง 26

ตาราง 26 แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

ลำดับที่	แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการวางแผนการใช้เงิน			
1	ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและนโยบายของโรงเรียน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อวางแผน	7	12.5
2	เจ้าหน้าที่การเงินควรประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำแผน	6	10.7
3	วัสดุคงเหลือในแต่ละปีของฝ่าย/หมวดควรจะยกยอดต่อไปเพื่อประหยัด	4	7.1
4	ก่อนการจัดทำแผนการใช้เงิน โรงเรียนต้องจัดอบรมนิเทศ หรือให้ความรู้ทางด้านการจัดทำแผนการใช้เงินแก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะบุคลากรที่เป็นหัวหน้างาน	1	1.8
5	การประมาณการเงินบำรุงการศึกษาที่คาดว่าจะได้รับควรใช้จำนวนนักเรียนที่มีอยู่จริงในแต่ละชั้น มาเป็นฐานในการคำนวณ ไม่ใช่คำนวณจากจำนวนนักเรียนตามแผนการจัดชั้นเรียนของกรมสามัญศึกษา	1	1.8
6	การจัดสรรเงินให้กับฝ่าย / หมวดวิชาต่างๆ ให้พิจารณาจัดอันดับความสำคัญของงาน / โครงการ ตามความจำเป็น แล้วพิจารณาจัดงบประมาณให้ตามความเหมาะสมกับกิจกรรมที่จะดำเนินการ	1	1.8
ด้านการรับเงิน			
1	เจ้าหน้าที่การเงินมีน้อยควรแต่งตั้งอย่างน้อย 2 คน	7	12.5
2	ควรมีเงินอุดหนุนให้มากกว่านี้	5	8.9
3	เจ้าหน้าที่การเงินควรปฏิบัติตามระเบียบการเงิน โดยเคร่งครัด	4	7.1
4	ผู้ช่วยฝ่ายธุรการควรตรวจสอบการรับเงินทุกวัน	3	5.4

ตาราง 26 (ต่อ)

ลำดับที่	แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการรับเงิน (ต่อ)			
5	ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายงานการเงินให้บุคลากรอื่นมีส่วนรับผิดชอบ โดยกระจายงานให้ครอบคลุมลักษณะงานการเงินทุกงาน	1	1.8
6	ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยเอาใจใส่ในการควบคุม ดูแล ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินอย่างใกล้ชิด	1	1.8
7	โรงเรียนต้องจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานการเงินให้ชัดเจน แล้วแจ้งให้บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้องทราบ	1	1.8
8	การใช้หนังสือรับรองการมีสิทธิ์รับเงินบำรุงการศึกษาของนักเรียนผู้มีสิทธิ์โรงเรียนต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนแรกของการเปิดภาคเรียน หากครบกำหนดแล้วนักเรียนผู้มีสิทธิ์ยังไม่ดำเนินการ ให้ชำระเป็นเงินสดแทนแล้วนำไปเสร็จไปเบิกคืน	1	1.8
ด้านการจ่ายเงิน			
1	โรงเรียนต้องมีการชี้แจง นิเทศ ให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ แนวปฏิบัติด้านการเงิน อย่างสม่ำเสมอ	11	19.6
2	ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงินและผู้เกี่ยวข้อง ต้องควบคุม ดูแล ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินของโรงเรียน หากเป็นงานจร สำคัญ เร่งด่วน ควรให้มีผลกระทบบ้างเงินตามแผนของโรงเรียนให้น้อยที่สุด	10	17.9
3	บุคลากรควรยึดถือระเบียบการจ่ายเงินโดยเคร่งครัด	6	10.7
4	ควรแก้ไขระเบียบบางอย่างเพื่อให้การจ่ายเงินเกิดความคล่องตัวมากขึ้น	3	5.4
5	ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินต้องศึกษากฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติ ของทางราชการให้เข้าใจและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	1	1.8
6	ผู้บริหารต้องควบคุม ดูแล ตรวจสอบ และกำชับให้เจ้าหน้าที่การเงิน ตั้งใจและ เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และถูกต้องตามระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการ	1	1.8

ตาราง 26 (ต่อ)

ลำดับที่	แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการเก็บรักษาเงิน			
1	ควรเพิ่มจำนวนวงเงินในอำนาจเก็บรักษาที่เป็นเงินสดไว้ในมือให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น	10	17.9
2	ควรตั้งกรรมการเก็บรักษาเงินให้เป็นตามระเบียบ	7	12.5
3	ผู้บริหารโรงเรียนต้องหมั่นควบคุม ดูแล ตรวจสอบให้เจ้าหน้าที่การเงินหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติ และคำสั่งของทางราชการอย่างเคร่งครัด	1	1.8
4	ผู้บริหารต้องมอบหมายให้เจ้าหน้าที่การเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดทำทะเบียนคุมเงินฝากธนาคารทุกประเภท โดยแยกบัญชีเงินฝากแต่ละประเภทให้ชัดเจน	1	1.8
ด้านการตรวจสอบเงิน			
1	โรงเรียนควรตั้งกรรมการของโรงเรียนตรวจสอบเป็นประจำ	11	19.6
2	หน่วยตรวจสอบภายในและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ควรตรวจสอบระบบบริหารการเงินทุกปี	9	16.1
3	ผู้บริหารต้องเห็นการตรวจสอบเป็นเรื่องที่สำคัญ	5	9.8
4	ควรอบรมผู้ตรวจสอบเป็นกรณีเฉพาะ	4	7.1
5	ผู้บริหารต้องจัดให้มีแผน หรือมาตรการในการตรวจสอบเงินอย่างชัดเจน	1	1.8
6	ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ในการควบคุม ดูแล ตรวจสอบพร้อม กำชับให้เจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการตรวจสอบเงินอย่างจริงจัง	1	1.8
7	ผู้บริหารควรติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงาน หรือคณะบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบเงิน ให้มาตรวจสอบการเงิน การบัญชีที่โรงเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	1	1.8
8	การออกมาตรการ แนวปฏิบัติ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบเงิน ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นลายลักษณ์อักษร	1	1.8

จากตาราง 26 แสดงว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินมีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ เรื่อง โรงเรียนควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและนโยบายของโรงเรียนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อวางแผน โดยมีความถี่คิดเป็นร้อยละ 12.5
2. ด้านการรับเงิน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ เจ้าหน้าที่การเงินมีน้อยควรแต่งตั้งอย่างน้อย 2 คน โดยมีความถี่คิดเป็นร้อยละ 12.5
3. ด้านการจ่ายเงิน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ โรงเรียนต้องมีการชี้แจง นิเทศ ให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และ แนวปฏิบัติด้านการเงิน อย่างสม่ำเสมอ โดยมีความถี่คิดเป็นร้อยละ 19.6
4. ด้านการเก็บรักษาเงิน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ เรื่อง ควรเพิ่มจำนวนวงเงินในอำนาจเก็บรักษาที่เป็นเงินสดไว้ในมือให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น โดยมีความถี่คิดเป็นร้อยละ 17.9
5. ด้านการตรวจสอบเงิน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดคือ โรงเรียนควรตั้งกรรมการของโรงเรียนตรวจสอบเป็นประจำ โดยมีความถี่คิดเป็นร้อยละ 19.6

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการกล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้เป็น ความมุ่งหมายของการวิจัย การดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจสอบเงิน ตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาแต่ละด้านของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในแต่ละด้านของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำนวนทั้งสิ้น 198 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 63 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 135 โรงเรียน รวมประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงินทั้งสิ้น 396 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มจากประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 42 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 90 โรงเรียน รวมโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 132 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจากโรงเรียนที่สุ่มได้จำนวน 132 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนละ 1 คนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 132 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจ (Checklist) ซึ่งถามเกี่ยวกับตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ระดับปัญหามากที่สุด ระดับปัญหามาก ระดับปัญหากลาง ระดับปัญหาน้อย และระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา โดยให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน

คุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานการเงิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 11 ด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และขอให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ แล้วส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน มีความเห็นว่าปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน โดยพบว่าด้านที่เป็นปัญหาลำดับแรก คือด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการจ่ายเงิน และ ด้านการรับเงิน

2. ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน ทั้งผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยพบว่าด้านที่เป็นปัญหาลำดับแรกคือ ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน

3. ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 11 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน โดยพบว่าด้านที่เป็นปัญหาอันดับแรกคือ ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน แต่เมื่อพิจารณาเจ้าหน้าที่การเงินแยกตามขนาดโรงเรียนพบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในระดับน้อยทุกด้าน สำหรับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหาในระดับน้อยหนึ่งด้าน คือ ด้านการเก็บรักษาเงิน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่อปัญหาในระดับที่สูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน ทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน

5. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง กับ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน และด้านการรับเงิน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาสูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง กับ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน และด้านการรับเงิน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหา ไม่แตกต่างกัน

7. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลาง กับ เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการเก็บรักษาเงิน เจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาสูงกว่าเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านการตรวจสอบเงิน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

8. ผลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา พบว่า ความถี่และร้อยละสูงสุดในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขแต่ละด้าน

สรุปได้ดังนี้ ด้านการวางแผนการใช้เงิน ได้แก่ เรื่อง โรงเรียนควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและนโยบายของโรงเรียนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อวางแผน ด้านการรับเงิน ได้แก่ เรื่อง เจ้าหน้าที่การเงินมีน้อยควรแต่งตั้งอย่างน้อย 2 คน ด้านการจ่ายเงิน ได้แก่ เรื่อง โรงเรียนต้องมีการชี้แจงนิเทศ ให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติด้านการเงิน อย่างสม่ำเสมอ ด้านการเก็บรักษาเงิน ได้แก่ เรื่อง ควรเพิ่มจำนวนงเงินในอำนาจเก็บรักษาที่เป็นเงินสดไว้ในมือให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และด้านการตรวจสอบเงิน ได้แก่ เรื่อง โรงเรียนควรตั้งกรรมการของโรงเรียนตรวจสอบเป็นประจำ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนและเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน จะมีประสบการณ์ในการบริหารเงินบำรุงการศึกษามายาวนาน จึงทำให้มีปัญหาน้อยในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่การเงิน ก็ได้รับการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับระเบียบการเงินอยู่เป็นประจำ ซึ่ง จิตรภรณ์ ไยศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบแนวปฏิบัติทางการเงินนั้น โรงเรียนมีการอบรมน้อยก็จริง แต่กรมสามัญศึกษาได้จัดทำคู่มือด้านการปฏิบัติให้แก่ครูที่ทำหน้าที่การเงินตลอดมา ประกอบกับกรมสามัญศึกษา จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อชี้แจงแนวปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลง อยู่เป็นประจำ เมื่อจัดลำดับของปัญหา พบว่า ลำดับแรกได้แก่ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน ซึ่งก็สอดคล้องกับ ภาวิณี กันต์สุข (2534 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า ลำดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่การเงิน ลำดับปัญหาของสองอันดับแรก คือ การจัดทำแผนการใช้เงินบำรุงการศึกษา และ การควบคุมดูแลการตรวจสอบเงินบำรุงการศึกษา ลำดับรองลงไปคือ การจ่ายเงินบำรุงการศึกษา การรับเงินบำรุงการศึกษา และการทำบัญชีเงินบำรุงการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดทำแผนการใช้เงินบำรุงการศึกษา เท่าที่ควร ซึ่งธนิดา จิตรนอมรัตน์ (2538 : 63) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดทำแผนการใช้เงิน เป็นงานสำคัญของผู้บริหารที่จำเป็นต้องดำเนินการ หากไม่ดำเนินการอาจจะประสบปัญหาทางการเงินได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุษฎี ภาชนะพรรณ (2533 : 126) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่ในเรื่องการจัดทำแผนการใช้เงินให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทองศรี ทองสมจิตร (2518 : 147) ที่พบว่า พฤติกรรมด้านวางแผนด้านการงบประมาณของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ นั้นผู้บริหารจะต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการระดับจังหวัด เสนอให้กรมสามัญศึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงานทุก ๆ ด้านและต้องผ่านขั้นตอนการอบรมตาม หลักสูตรที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นปัญหาดังกล่าวในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาอันดับแรกได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน ซึ่งก็สอดคล้องกับ ภาวิณี กนต์สุข (2534 : 111) วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับแล้วพบว่าลำดับแรกได้แก่ การจัดทำแผนการใช้เงิน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร จันทรพันธ์ (2531 : 73) ที่วิจัยพบว่าหน่วยงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการใช้เงินตลอดปี ทำให้เจ้าหน้าที่มีปริมาณมากกว่าปกติ จนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันเวลา

3. เจ้าหน้าที่การเงินที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในระดับน้อย โดยเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางจะมีระดับปัญหาสูงกว่าเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาภาพรวมเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน ปัญหาอันดับแรกได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิณี กนต์สุข (2534 : 77) ที่วิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่การเงินมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในระดับน้อย และเมื่อเรียงลำดับแล้วพบว่า ลำดับแรกได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน เมื่อพิจารณาเจ้าหน้าที่การเงินแยกตามขนาดโรงเรียน พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ในระดับน้อยทุกด้าน สำหรับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านการเก็บรักษาเงิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านบุคลากรมากกว่า จึงมีเวลาทุ่มเทให้กับการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ประสบการณ์ด้านการเงินจึงมีมากกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดกลางนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากร ดังนั้นบุคลากรแต่ละคนจึงต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ทำให้ไม่มีเวลาให้กับงานการเงินอย่างแท้จริง ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 231) ชี้ให้เห็นว่า ถ้าองค์การมีคนไม่พอกับงาน ประสิทธิภาพของงานจะอยู่ในระดับต่ำ ความมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จจะอยู่ในระดับต่ำด้วย ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุษฎี ภาชนะพรรณ (2533 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานการเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานการเงินมีทัศนะต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ด้านการจัดทำแผนการใช้เงินบำรุงการศึกษา ด้านการรับและการจ่ายเงินบำรุงการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาในระดับน้อย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สิ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการบริหารงานการเงินที่ได้จากข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดต่อไปนี้คือ ปัญหาการขาดเจ้าหน้าที่การเงิน ผู้บริหารควรกระจายงานการเงินให้บุคลากรอื่นเข้ามารับผิดชอบด้วย นอกจากนี้ ควรสรรหา บรรจุ เจ้าหน้าที่การเงินที่มีความรู้โดยตรงเพิ่มเติมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่งานการเงินอย่างเดียวโดยไม่ต้องสอนหรือ ควรจะมีการอบรมครู อาจารย์ และผู้บริหารเกี่ยวกับด้านการบริหารการเงินอย่างสม่ำเสมอ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเจ้าหน้าที่การเงินมีทัศนะต่อปัญหาในระดับที่สูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่การเงินมีความรับผิดชอบแตกต่างกัน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2528 : 30 - 37) ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่งไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ดูแล ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ส่วนครูผู้สอนหรือผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง จึงย่อมจะรู้ปัญหาที่แท้จริงได้ดีกว่าครูผู้ที่ไม่ปฏิบัติ ซึ่งก็สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 118) และ ชงชัย สันติวงษ์ (2529 : 430) ที่กล่าวว่าบทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน เป็นเหตุให้การตีความการปฏิบัติงาน การรับรู้ข่าวสารต่างกัน หรือผู้บริหารโรงเรียนอาจมองเข้าข้างตนเองว่า งานที่ตนเองทำนั้นเป็นงานที่ไม่มีปัญหา เพื่อให้คนอื่นยอมรับว่าตนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกับ สมมาตร แก้วลาย (2528 : 95) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนอาจประเมินผลการปฏิบัติงานเข้าข้างตนเองมากกว่าให้คนอื่นประเมิน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุษฎี ภาชนะพรรณ (2533 : 128 - 129) ซึ่งทำการวิจัยปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกับผู้ปฏิบัติงานการเงินมีทัศนะแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน และด้านการรับเงิน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาสูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนมากมีประสบการณ์น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงทำให้มีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานสูงก่อให้เกิดทัศนคติต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาสูงตามไปด้วย เพราะเกรงว่าจะผิดระเบียบ ข้อบังคับที่กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการคลัง ได้กำหนดให้ถือปฏิบัติ และนอกจากนี้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดกลางจะมีภาระหน้าที่ หรือกรอบงานเหมือนกับโรงเรียนขนาดใหญ่ตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด แต่มีบุคลากรน้อยกว่าดังนั้นแต่ละคนจึงมีภาระหน้าที่มากกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมทางด้านบุคลากรจึงทำให้มีปัญหาน้อย เพราะทุกคนมีเวลาทำงานมากกว่า

6. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน และด้านการรับเงิน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงินมีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนมากจะมีประสบการณ์น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ จึงทำให้มีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานสูง ก่อให้เกิดทัศนคติต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาสูงตามไปด้วย เพราะเกรงว่าจะผิดระเบียบ ขอบบังคับ ที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการคลัง ได้กำหนดให้ถือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ เจียร ทองนุ่น (2532 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยปัญหาการบริหารงานธุรการ และการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการ และการเงิน แตกต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงินต่างกัน

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันทุกด้านยกเว้นด้านการตรวจสอบเงิน โดยเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางเห็นว่าระดับปัญหาเกี่ยวกับการบริหารการเงิน สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน ของโรงเรียนขนาดกลางอาจจะน้อยกว่าเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียนขนาดใหญ่ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ เจียร ทองนุ่น (2532 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยปัญหาการบริหารงานธุรการ และการเงินของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครราชสีมา พบว่า ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานธุรการและการเงินของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อระดับปัญหาการบริหารงานธุรการ และการเงินต่างกัน

8. จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา พบว่าความถี่และร้อยละสูงสุดในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขแต่ละด้านดังนี้

8.1 ด้านการวางแผนการใช้เงิน ได้แก่ เรื่อง โรงเรียนควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน และนโยบายของโรงเรียนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อวางแผน การวางแผนการปฏิบัติงานนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะทำให้การปฏิบัติงานมีทิศทางตามกรอบที่กำหนด โดยเฉพาะจะต้องมีคณะกรรมการของโรงเรียนในการช่วยกันวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด และวิธีการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 2) ซึ่งให้แนวคิดว่าการวางแผน เป็นกระบวนการที่ช่วยตัดสินใจในสิ่งที่จะดำเนินการและวิธีการดำเนินการในอนาคตอย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่

8.2 ด้านการรับเงิน ได้แก่ เรื่อง เจ้าหน้าที่การเงินมีน้อยควรแต่งตั้งอย่างน้อย 2 คน งานการเงินนั้นมีขอบข่ายของงานค่อนข้างมากและซับซ้อน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการที่ปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อมรรัตน์ ทวีเลิศ (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาสูงสุดของงานธุรการการเงินและพัสดุ คือ ความไม่เพียงพอของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานควรให้ความสนใจในการแก้ปัญหาเรื่องนี้ เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8.3 ด้านการจ่ายเงิน ได้แก่ เรื่องโรงเรียนต้องมีการชี้แจง นิเทศ ให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติด้านการเงิน อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ หน่วยตรวจสอบภายใน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 1 - 2) โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเงินให้บุคลากรในโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ เนื่องจากส่วนมากครูอาจารย์มักจะไม่ค่อยสนใจศึกษากฎหมาย และระเบียบที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ โดยเฉพาะเมื่อมีการจ่ายเงินไปแล้ว มักจะติดค้างใบยืมเงินไว้เป็นจำนวนมาก ไม่สนใจที่จะล้างใบยืมเงิน ทำให้เป็นปัญหาเกิดขึ้น ดังนั้นจึงสมควรที่จะให้มีการนิเทศให้ความรู้แก่บุคลากรอยู่เสมอ ๆ

8.4 ด้านการเก็บรักษาเงิน ได้แก่เรื่อง ควรเพิ่มจำนวนวงเงินให้อำนาจเก็บรักษาที่เป็นเงินสดไว้ในมือให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารงานในโรงเรียนเกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของดุขฎี ภาชนะพรรณ (2533 : 127) ที่พบว่า การกำหนดวงเงินตามอำนาจการเก็บรักษาเงินบำรุงการศึกษา ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน เนื่องจากจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องอำนาจการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา

8.5 ด้านการตรวจสอบเงิน ได้แก่ เรื่อง โรงเรียนควรตั้งกรรมการของโรงเรียนตรวจสอบเป็นประจำ ข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตราภรณ์ ไยศิลป์ (2530 : 162) ซึ่งพบว่า โรงเรียนไม่มีการตรวจสอบและประเมินผลที่แน่นอน และเท่าที่ประเมินก็อยู่ในลักษณะของการประเมินจากแผนงานหรือโครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยมีการตรวจสอบว่ามีการใช้เงินบำรุงการศึกษาตามแผนการใช้จ่ายเงินและบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินไม่ได้มีการเตรียมการล่วงหน้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อนันต์ จินดารัตน์ และคนอื่นๆ (2535 : 717) ได้เสนอแนวทางแก้ไขไว้ว่า ทุกวันทำการ ให้ทำการตรวจนับเงินสด หรือตรวจสอบความสมบูรณ์ของเอกสารแทนตัวเงิน ให้ถูกต้องและตรงกับรายงานเงินคงเหลือประจำวันกับยอดเงินคงเหลือในสมุดเงินสดอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน และทุกวันสิ้นเดือนให้ผู้บริหาร หรือผู้มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ควรจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชี เอกสาร หลักฐานต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียน หรือสหวิทยาเขต ควรส่งเสริมให้การประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติ ด้านการเงิน ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และเจ้าหน้าที่การเงินทุกปี และโรงเรียนก็ควรจัดอบรมขยายผลให้กับครูอาจารย์ เพื่อให้การบริหารการเงินภายในโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดอัตราค่าจ้างของโรงเรียนและการมอบหมายงานให้กับบุคลากรของโรงเรียนควรพิจารณาความเหมาะสม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่การเงินควรพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ไม่ควรมอบหมายงานให้ปฏิบัติมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้เกิดผลเสียต่องานการเงินได้ รวมทั้งการจัดสรรอัตราค่าจ้างให้แต่ละโรงเรียนควรพิจารณาให้เป็นไปตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาที่กำหนดอย่างแท้จริง

3. การบริหารงานการเงินโรงเรียนควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ และควรให้ผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่การเงินอย่างใกล้ชิด

4. หน่วยตรวจสอบภายใน หรือคณะกรรมการตรวจสอบภายในจังหวัดควรจะได้มีการออกตรวจสอบทุกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ

5. หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการเงิน การบัญชีควรออกตรวจการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษาอื่น

2. ควรศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ตามทัศนะของหัวหน้าหมวดวิชา, หัวหน้างาน หรือครูผู้ปฏิบัติการสอน ที่ไม่ใช่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน

3. ควรศึกษาปัญหาการวางแผนการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในแต่ละเขตการศึกษา

4. ควรศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินในรูปแบบอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. คู่มือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู.
 กรุงเทพฯ : อ.บุญช่วยการพิมพ์, ม.ป.ป.
- กมล ธิโสภา. การเงินและงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการ
 โรงเรียนมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ยูไนเต็สดีโปรดักชั่น, 2526.
- กรมบัญชีกลาง. ประมวลกฎหมายและระเบียบการคลัง. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร, ม.ป.ป.
- กรมสามัญศึกษา. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : 2532. อัดสำเนา
 _____ . คู่มือการบริหารงานบุคคล. เอกสารการประชุมสัมมนา
 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : เอรวิณการพิมพ์, 2525.
- _____ . ระเบียบเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2534
- _____ . ระเบียบเงินนอกงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537
- กองการมัธยมศึกษา. ตัวอย่างข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและหน่วย
ตรวจสอบภายในกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : หน่วยตรวจสอบภายใน, ม.ป.ป. อัดสำเนา
- กองแผนงาน. ข้อบ่งชี้และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ม.ป.ป.
- _____ . ระเบียบเงินนอกงบประมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.
- โกมล บัณฑิตเดช. ความต้องการในการพัฒนาหัวหน้าฝ่ายการเงินและพัสดุสังกัดสำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัดทั่วประเทศ. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2538. ถ่ายเอกสาร
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แนวคิดและวิธีการวางแผนการศึกษาหน่วยที่ 3.
 พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. คู่มือการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :
 วัฒนาพานิช, 2528.
- จิตรภรณ์ ไยศิลป์. การศึกษาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
เพชรบูรณ์ : การศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา
- เจียร ทองนุ่น. การศึกษาการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532 ถ่ายเอกสาร
- “ชุมพลแฉคดี 3 ขรก. ซึ่งร่ำรวยผิดปกติ เตรียมประสาน ป.ป.ป. สางทุกเรื่อง,” มติชน.
 11 กรกฎาคม 2541. หน้า 10.

ดุษฎี ภาชนะพรรณ. ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2533. ถ่ายเอกสาร ทองขาว โคตรโยธา. สัมภาษณ์ผู้บริหาร, ธีรพงศ์ ธงภักดิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ, เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2541.

ทองศรี ทองสมจิตร. พฤติกรรมทางการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. อัดสำเนา

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

ธนิดา จิตรน้อมรัตน์. การบริหารการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์, 2538.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การบริหารการเงิน. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การบริหารการเงินในยุค โลกาภิวัตน์. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจและการจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ. 2537.

นนทพล นิมสมบุญ. "คณะกรรมการตรวจสอบ," วารสารตรวจเงินแผ่นดิน. 2(7) : 45;

กรกฎาคม - กันยายน 2538.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

นิภา มานะศิลป์. สัมภาษณ์ผู้บริหาร, ธีรพงศ์ ธงภักดิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11, เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540.

บุญคุ้ม ทุมม. การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537. ถ่ายเอกสาร

ปทุมพร วรจิตพิงค์. การบริหารการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

ถ่ายเอกสาร

ปนัดดา จรัสพิทยากุล. ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2538. ถ่ายเอกสาร

ประเทือง ประวาลย์ทิพย์. ปัญหาการบริหารงบประมาณของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด.

ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

ถ่ายเอกสาร

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. การฝึกอบรมเตรียมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สงขลา : ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการ ศึกษา 3, 2530. อัดสำเนา.

ภาวิณี กันต์สุข. ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม

สามัญศึกษา เขตการศึกษา 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534. ถ่ายเอกสาร

- มังกร กาญจนสาธิต. คู่มือการบัญชีส่วนราชการ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2520.
- ยงยุทธ จิระกาล. การศึกษาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. ถ่ายเอกสาร
- ยีน หงส์สูง. ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
รุ่งศิลป์, 2528.
- วงชัย ชนะชัย. สัมภาษณ์ผู้บริหาร, ธีรพงศ์ ธงภักดิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ, เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2541.
- วิไล ศรีธนากุล. การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติการตรวจสอบการเงินและบัญชีใน
สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2532. ถ่ายเอกสาร
- วิสุทธิศรี อาจจันทร์. การบริหารงานการเงินและพัสดุสำหรับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เคพี พรินติ้ง,
2538.
- ศิริพร จันทรพันธ์. กระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัยตามทัศนะผู้บริหารระดับปฏิบัติการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ถ่ายเอกสาร
- สมมาตร แก้วลาย. การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528. ถ่ายเอกสาร
- สุมาลี จิระมิตร. การบริหารการเงิน (เล่ม 1). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สุรศักดิ์ นานานุกูล. การบริหารการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช, 2531.
- อนันต์ จินดารัตน์ และคนอื่น ๆ. รวมกฎหมายและระเบียบปฏิบัติราชการ. มปท. : 2535.
- อมร รักษาสัตย์. "การดูแลการใช้จ่ายเงินแผ่นดินในทัศนะของนักวิชาการ," วารสารตรวจเงินแผ่นดิน.
2(5) : 8 ; มกราคม – มีนาคม 2538.
- อมรรัตน์ ทวีเลิศ. ปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536.
- อัมพร เชาว์การ. การจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535.
- อุทัย ธรรมเดโช. สอบเลื่อนระดับข้าราชการ. กรุงเทพฯ : วัชรินทร์การพิมพ์, 2526.
- Best, John W. Research in Education. New Jersey : Englewood Cliff, Plentic Hall. 1987.
- Bouman, Claudette Eunice. Fees in Public Schools (British Columbia). (CD-ROM) Doctor's
Thesis. British Columbia : The University of British Columbia, 1994.

Choi, Jau - Young. The Financial Management of School of Social Work : An Exploratory / Descriptive Study of a National Sample. (CD-ROM) Doctor's Thesis Pittsburgh : The University of Pittsburgh, 1996.

Krejcie, Robert V. and Daryle M. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement. Vol. 30, 1970.

Watkins, W. Bruce. A case Study in Financial Planning : The Plattsburgh City School District (New York). (CD-ROM) Doctor's Thesis. Plattsburgh : Columbia University Teachers College, 1995.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา และแนวทางแก้ไขตามทัศนะผู้บริหาร
และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดโรงเรียน ของผู้ตอบแบบ
สอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไข
ตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการ
ศึกษา 11

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา และแนวทางแก้ไข ที่เห็นว่าเอื้อต่อการบริหารเงินบำรุง
การศึกษามากที่สุดแต่ไม่มีในแบบสอบถามนี้

2. กรุณาตอบแบบสอบถามในแต่ละตอนให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นที่เป็นจริง
ของท่าน หรือตามที่ท่านได้ประสบมา

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ และจะใช้ประโยชน์เฉพาะในการวิจัย
ครั้งนี้เท่านั้น ขอรับรองว่าจะไม่มีผลเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

(นายธีรพงศ์ ธงภักดิ์)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

.....

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย “ / ” ลงในวงเล็บให้ตรงกับสถานภาพและขนาดโรงเรียนของท่าน

1. ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือตำแหน่ง
 - () ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง
 - () หัวหน้างานการเงิน หรือผู้ปฏิบัติงานการเงิน
2. โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนขนาด
 - () ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน ระหว่าง 500 - 1,499 คน)
 - () ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไข ตามทัศนะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่การเงิน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 คำชี้แจง

ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ขอให้ท่านพิจารณาว่าการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย “/” ลงในช่องได้หมายเลขที่ให้ไว้ทางขวามือ ให้ตรงกับระดับปัญหา ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

ระดับปัญหา น้อยที่สุด ให้ทำเครื่องหมายได้ช่องที่ 1

ระดับปัญหา น้อย ให้ทำเครื่องหมายได้ช่องที่ 2

ระดับปัญหา ปานกลาง ให้ทำเครื่องหมายได้ช่องที่ 3

ระดับปัญหา มาก ให้ทำเครื่องหมายได้ช่องที่ 4

ระดับปัญหา มากที่สุด ให้ทำเครื่องหมายได้ช่องที่ 5

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
1	ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน						
	การจัดทำแผนการใช้เงิน บ.กศ.						
	ล่วงหน้านานเกินไปทำให้เกิด						
	ปัญหาในการปฏิบัติ	...	...	...	...	...	
2	จำนวนนักเรียนชำระเงิน บ.กศ.						
	จริงกับจำนวนนักเรียนตามแผน						
	การจัดชั้นเรียนไม่ตรงกัน	...	...	...	...	...	
3	โรงเรียนจัดสรรเงิน บ.กศ. ตามสัดส่วน						
	ที่กรมฯกำหนดให้ ทำให้เงิน						
	ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย	...	...	...	...	...	
4	แผนการใช้เงิน บ.กศ. ไม่สอดคล้องกับ						
	นโยบายของโรงเรียน	...	...	...	...	...	
5	เงิน บ.กศ. ที่จัดสรรให้ฝ่าย/หมวด						
	ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมตามงาน/						
	โครงการของโรงเรียน	...	...	...	...	...	

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
6	โรงเรียนให้ความสำคัญกับการ ปฏิบัติงานจรนอกแผนทำให้เกิด ปัญหาต่อแผนการใช้เงิน	...	...	...	...	...	
7	จำนวนเงินที่หมวด/ฝ่ายเสนอขอไม่ เหมาะสมกับจำนวนเงินที่หมวด/ ฝ่ายควรได้รับจริง	...	...	...	...	...	
8	จำนวนเงินที่ฝ่าย/หมวดวิชา เสนอ ขอไม่สอดคล้องกับจำนวนเงินที่ได้ รับจัดสรร	...	...	...	...	...	
9	การจัดซื้อพัสดุที่ไม่จำเป็นต่อการ เรียนการสอนบางอย่างมากเกินไป ทำให้มีผลกระทบกับงบประมาณ ของโรงเรียน	...	...	...	...	...	
10	โรงเรียนไม่ปฏิบัติตามแผนการใช้ เงินของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ด้านการรับเงิน	...	...	...	...	...	
11	โรงเรียนไม่กำหนดเวลาในการ ชำระเงิน บ.กศ. ที่แน่นอน	...	...	...	...	...	
12	นักเรียนไม่ชำระเงิน บ.กศ. ตาม ระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนดให้	...	...	...	...	...	
13	โรงเรียนวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับ การรับเงินไว้ชัดเจน แต่ไม่มีการ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบ	...	...	...	...	...	

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
14	การเบิกเงินตามหนังสือรับรองการ มีสิทธิ์รับเงิน บ.กศ. ของนักเรียน ล่าช้าทำให้มีผลกระทบกับการใช้ เงินของโรงเรียน	...	...	...	...	...	
15	การแต่งตั้งครูไม่ใช่เจ้าหน้าที่ การเงินมาปฏิบัติงานการเงินในวัน ลงทะเบียนเรียน ทำให้เกิดปัญหา ในการปฏิบัติ	...	...	...	...	...	
16	เจ้าหน้าที่การเงินคนเดียว ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงิน หลายอย่าง	...	...	...	...	...	
17	เจ้าหน้าที่การเงินออกไปเสร็จ รับเงินผิดพลาด	...	...	...	...	...	
18	นักเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ ผ่อนผันชำระเงิน บ.กศ. ไม่นำเงิน มาชำระเมื่อครบกำหนด	...	...	...	...	...	
19	นักเรียนค้างชำระเงิน บ.กศ.มี จำนวนมากทำให้มีผลกระทบต่อ การดำเนินการตามแผน	...	...	...	...	...	
20	เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการรับเงินอย่างชัด เจน	...	...	...	...	...	

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
21	<u>ด้านการจ่ายเงิน</u> เจ้าหน้าที่การเงินไม่กำหนด แนวปฏิบัติในการจ่ายเงินให้ ชัดเจน						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
22	บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบแนว ปฏิบัติในการจ่ายเงิน						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
23	บุคลากรเจตนาไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบแนวปฏิบัติในการ จ่ายเงิน						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
24	การขออนุมัติเบิกเงิน บ.กศ. มีชั้น ตอนมากทำให้เกิดความล่าช้า						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
25	ผู้บริหารไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ ในการจ่ายเงิน						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
26	บุคลากรเบิกเงินบ.กศ. ไปใช้จ่าย ตามแผนแล้วส่งหลักฐานการจ่าย ให้เจ้าหน้าที่การเงินล่าช้า						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
27	ระเบียบ แนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน มีมาก ทำให้เกิดความล่าช้า						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
28	การสรุปผลการใช้เงินตามแผนล่า ช้าทำให้เกิดปัญหาในการอนุมัติ การใช้เงินครั้งต่อไป						
							
							
		...	...	...	...	...	
							
29	ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติ ตามแนวปฏิบัติในการจ่ายเงิน						
							
							
		...	...	...	...	...	
							

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
30	ผู้บริหารมีภาระกิจภายนอกมากทำให้การอนุมัติการจ่ายเงินล่าช้า	...	...	...	...	...	
	<u>ด้านการเก็บรักษาเงิน</u>						
31	บุคลากรไม่เข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติในการเก็บรักษาเงินที่ชัดเจน	...	...	...	...	...	
32	คณะกรรมการเก็บรักษาเงินไม่เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่	...	...	...	...	...	
33	เจ้าหน้าที่การเงินไม่เข้าใจ ระเบียบแนวปฏิบัติในการเก็บรักษาเงิน	...	...	...	...	...	
34	เจ้าหน้าที่การเงินตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงิน	...	...	...	...	...	
35	จำนวนเงินสดที่เก็บไว้ในมือมีน้อย ทำให้ไม่คล่องตัวในการบริหารงาน	...	...	...	...	...	
36	การนำเงินที่เกินอำนาจเก็บรักษาฝากส่วนราชการไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ	...	...	...	...	...	

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
37	การกำหนดธนาคารให้โรงเรียนนำ เงินที่เกินอำนาจเก็บรักษาฝากไม่ คล่องตัวในการปฏิบัติ	...	...	...	...	...	
38	การกำหนดวงเงินฝากธนาคาร ประเภทต่าง ๆ ไม่เหมาะสม	...	...	...	...	...	
39	กรรมการเก็บรักษาเงินถือกุญแจตู้ นิรภัยคนละดอกทำให้ไม่สะดวก ต่อการเก็บรักษาเงิน	...	...	...	...	...	
40	การฝากเงินบ.กศ. ไว้กับหน่วยงาน ผู้เบิก ทำให้ไม่คล่องตัวในการเบิก จ่าย	...	...	...	...	...	
<u>การตรวจสอบเงิน</u>							
41	โรงเรียนไม่มีแผนในการตรวจสอบ เงินที่ชัดเจน	...	...	...	...	...	
42	โรงเรียนไม่ได้จัดทำแนวปฏิบัติใน การตรวจสอบเงินที่ชัดเจน	...	...	...	...	...	
43	ผู้บริหารไม่เอาใจใส่ในการตรวจ สอบเงินเท่าที่ควร	...	...	...	...	...	
44	การแต่งตั้งผู้ที่ไม่มีความรู้ ทางการเงินเป็นกรรมการตรวจ สอบภายในของโรงเรียนทำให้เป็น ปัญหาในการปฏิบัติงาน	...	...	...	...	...	

ข้อที่	ปัญหาการบริหาร เงินบำรุงการศึกษา	ระดับปัญหา					แนวทางแก้ไข
		1	2	3	4	5	
45	หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบไม่ได้เข้าตรวจสอบในโรงเรียนทุกปี	...	...	...	...	...	
46	กรรมการตรวจสอบภายในของโรงเรียนไม่เอาใจใส่ในการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ	...	...	...	...	...	
47	เจ้าหน้าที่การเงินจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้ยากแก่การตรวจสอบ	...	...	...	...	...	
48	ผู้บริหารจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการตรวจสอบเงิน	...	...	...	...	...	
49	ผู้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ไม่เข้าใจระเบียบ แนวปฏิบัติในการตรวจสอบอย่างชัดเจน	...	...	...	...	...	
50	การปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการฝากเงินหรือนำเงินส่งคลังเกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน	...	...	...	...	...	

ตอนที่ 3

ปัญหาและข้อเสนอนี้เพิ่มเติมนอกเหนือจากแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดระบุปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาอื่น ๆ ในแต่ละด้าน ที่ท่านคิดว่ามีปัญหาแต่ไม่มีอยู่ในแบบสอบถามนี้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าวให้ชัดเจน

[illegible]

แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไขตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบนัดหมายให้ไปสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบกรอกข้อความให้สัมภาษณ์โดยไม่ต้องไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2. เมื่อดำเนินการเสร็จตาม ตอนที่ 2 ขอความกรุณาส่งคืนภายในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2541

ตอนที่ 1 ใช้ในกรณีนัดหมายให้ไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง (ให้กรอกรายละเอียดเฉพาะตอนที่ 1)

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ขอนัดหมายให้มาสัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เวลา.....น. ณ ที่.....

ตอนที่ 2 ใช้ในกรณีต้องการให้สัมภาษณ์โดยการตอบแบบสัมภาษณ์

(กรอกรายละเอียดเฉพาะตอนที่ 2)

1. รายละเอียดในการให้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ นายธีรพงศ์ ธงภักดิ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนคอนสวรรค์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วัน เดือน ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

สถานที่ที่ให้สัมภาษณ์.....

2. ข้อความที่จะสัมภาษณ์

ในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานทุกด้าน และมีความชำนาญทางด้านการเงิน ขอเรียนถามปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน ด้านการรับเงิน ด้านการจ่ายเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน และด้านการตรวจสอบเงิน ดังนี้

2.1 โดยสภาพทั่วไปท่านคิดว่าสภาพการบริหารเงินบำรุงการศึกษาทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาอะไรบ้างและท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

2.2 ท่านเคยพบหรือประสบปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา (ทั้งในหน่วยงานของท่าน หรือในหน่วยงานอื่น) ทั้ง 5 ด้าน หรือไม่

ถ้าไม่เคย ไม่ต้องตอบข้อ 3.2

ถ้าเคยให้ระบุปัญหาที่พบ พร้อมแนวทางแก้ไข ในข้อ 3.2

3. ข้อความที่ให้สัมภาษณ์

3.1 ข้าพเจ้าคิดว่าการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ มีดังนี้

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน	
ด้านการรับเงิน	
ด้านการจ่ายเงิน	
ด้านการเก็บรักษาเงิน	
ด้านการตรวจสอบเงิน	

3.2 ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาที่ข้าพเจ้าเคยพบหรือประสบมา พร้อมแนวทางแก้ไข ดังนี้

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการจัดทำแผนการใช้เงิน	
ด้านการรับเงิน	
ด้านการจ่ายเงิน	
ด้านการเก็บรักษาเงิน	
ด้านการตรวจสอบเงิน	

4. ข้าพเจ้า () อนุญาต () ไม่อนุญาต ให้นำชื่อข้าพเจ้าไปอ้างอิงในบรรณานุกรม

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้ให้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริ เจริญวัย	รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏนครราชสีมา หัวหน้าโครงการจัดตั้งสถาบันราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.พิชัย ละแมนชัย	อาจารย์ 3 ระดับ 8 สถาบันราชภัฏสกลนคร ช่วยราชการสถาบันราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.วดาภรณ์ พูลผลอำนวย	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน งานวัดผลประเมินผล หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
อาจารย์ นิภา มานะศิลป์	ศึกษานิเทศก์ 7 นิเทศงานการเงินการบัญชี และพัสดุ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
อาจารย์วงชัย ชนะชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	ธีรพงศ์ ธงภักดิ์
วัน เดือน ปี เกิด	6 สิงหาคม 2496
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	273 หมู่ที่ 1 ต.กุดตุ้ม อ. เมือง จ. ชัยภูมิ 36000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนกุดตุ้มวิทยา อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกุดตุ้มวิทยา อ. เมือง จ. ชัยภูมิ 36000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนชัยภูมิ (ชัยภูมิภักดีชุมพล)
พ.ศ. 2517	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกภาษาอังกฤษ จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2524	ค.บ. (ภาษาอังกฤษ) จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2543	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางการแก้ไข ตามทัศนะผู้บริหาร
และเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 11

บทคัดย่อ
ของ
ธีรพงศ์ ธงภักดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางแก้ไข ตามทัศนะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจสอบเงิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มโดยวิธีแบ่งชั้น เป็นผู้บริหารโรงเรียน 132 คนและเจ้าหน้าที่การเงิน 132 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 264 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบ ซึ่งถามเกี่ยวกับตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา และแนวทางแก้ไข เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินระบุปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไข คุณภาพของเครื่องมือมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติที (t - test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินมีความคิดเห็นต่อการบริหารเงินบำรุงการศึกษา ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งปัญหาลำดับแรก ได้แก่ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน รองลงไปตามลำดับคือ ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งปัญหาในอันดับแรกได้แก่ด้านการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน รองลงไปคือด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการตรวจสอบเงิน ด้านการจ่ายเงิน และด้านการรับเงิน

เมื่อพิจารณาเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาในระดับน้อยทุกด้าน สำหรับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านการเก็บรักษาเงิน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับปัญหาระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่การเงินในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดกลางกับเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

สำหรับแนวทางแก้ไขพบว่า ด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ส่วนด้านการรับเงิน ควรมิบุคลากรให้เพียงพอที่จะปฏิบัติงาน ด้านการจ่ายเงิน ควรมิแนวปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติได้ยึดถือ และควรมีการนิเทศให้ความรู้กับบุคลากรด้วย ด้านการเก็บรักษาเงิน ควรเพิ่มวงเงินที่อยู่ในอำนาจเก็บรักษาให้มากขึ้น และด้านการตรวจสอบเงิน ควรให้มีการตรวจสอบเป็นประจำทุกวัน

PROBLEMS IN SCHOOL FEES MANAGEMENT AND IMPROVEMENT AS
PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND FINANCIAL OFFICERS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT OF
SECONDARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION 11

AN ABSTRACT
BY
THEERAPHONG THONGPHAK

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of Education degree in
Educational Administration at Srinakharinwirot University

March 2000

The purpose of this research were to study the problems of school fees management and improvement as perceived by the administrators and financial officers in secondary schools under the Department of Secondary Education, Educational region 11 in the case of planning, receiving, spending, keeping, and checking. The samples consisted of 264 administrators and financial officers by the method of stratified random sampling.

The instruments are the interview and the questionnaire that consisted of 3 Parts. Part 1 is the status of the sample group. Part 2 are the problems in school fees management and improvement in rating scale at 5 levels. Part 3 is the open-ended questionnaire. The reliability of the questionnaire is 0.96. The data were analyzed by SPSS/PC+ computer program to acquire frequency, arithmetic mean, standard deviation and t-test.

This research was found :

The administrators and the financial officers perceived the less problems in managing at less level. The ranking from most to least problems followed as : planning, checking, keeping, spending, and receiving school fees.

The administrators from both sizes of the school perceived the problems at less level. The ranking followed as : planning, keeping, checking, spending, and receiving school fees problems.

The financial officers from both sizes of the school perceived the problems at less level. But the financial officers from the middle size of schools perceived the problems at the middle level. When consider in the detail found that every components were to be at middle level, except keeping school fees was to be at less level.

There was significant different at .05 level between the administrators and the financial officers in their perception of the problems in managing school fees. when compared with the school sizes found that the administrators in middle school sizes and large school sizes were significant different at .05 level as same as the financial officers perception.

This research found that the planning of the school fees management should do as the committee while the receive school fees should has enough personnel. For spending school fees, as the performance point of view, should had guidelines and supervision to the personnel as same as keeping school fees authority should be more increased, and also should had the everdays of checking shool fees.